

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 5
*PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:r 5*

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1961/62

*SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1961/62*

HELSINKI 1964

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 5
*PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:r 5*

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1961/62

*SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1961/62*

HELSINKI 1964

Alkusanat

Täten julkaistaan maatalouden kannattavuustutkimukseen osallistuvien kirjanpitoiltojen tulokset talousvuodelta 1961/62, joka on mainitussa tutkimustoinnassa 50. tilivuosi. Edellisen kirjanpito vuoden tulokset on esitetty maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisusarjan niteessä n:o 4. Sitä vastoin aikaisempia tilikausia koskevat tulokset on julkaistu »Maataloushallituksen tiedonantoja» — sarjassa.

Edelliseen talousvuoteen verrattuna ei aineiston käsittelyssä ole tapahtunut mitään oleellisia muutoksia. Maatalouden tuotto on laskettu samalla tavalla kuin aikaisemminkin. Sama koskee myös kustannuksia lukuunottamatta maatalouden ihmistyökustannukseen (taul. 13) sisältyvää viljelijäperheen oman työn arvioitua palkkaa. Viimeksi mainittu, joka aikaisemmin arvioitiin lähinnä normituntipalkkojen perusteella, on nyt määritetty sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemien maataloustyöntekijöiden keskituntipalkkojen mukaan. Ensiksi mainitut tuntipalkat ovat eri syistä olleet yleensä jälkimmäisiä alhaisemmat. Tämä on muistettava, kun vertaillaan tarkasteltavana olevan tilikauden työkustannuksen, liikekustannuksen ja puhtaan tuoton lukuarvoja aikaisempien vuosien vastaaviin arvoihin. Tilivuoden 1960/61 tuloksia koskevassa niteessä puhtaan tuoton arvot eri tilaryhmissä on esitetty molemmilla tavoilla laskettuina.

Kun tilivuonna 1961/62 oli käytössä vielä vanha rahayksikkö, on kaikki tässä esitetyt raha-arvot ilmaistu vanhoina markkoina.

Helsingissä, joulukuussa 1963

Samuli Suomela

Heikki Järvelä

Sisältö

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1961/62	7
1. <i>Sääsuhteet ja vuodentulo 1961</i>	7
2. <i>Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat</i>	9
3. <i>Työpalkat</i>	10
II. Tutkimusaineisto	11
1. <i>Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely</i>	11
2. <i>Maankäyttölajit</i>	13
3. <i>Peltoalan käyttö ja sadot</i>	13
4. <i>Maitotuotos</i>	15
III. Omaisuussuhteet	16
A. Koko liike	16
1. <i>Varat</i>	16
2. <i>Velat</i>	16
B. Varsinainen maatalous	17
1. <i>Omaisuusryhmät</i>	17
2. <i>Kalusto</i>	17
3. <i>Kotieläimet</i>	18
4. <i>Rakennukset</i>	19
IV. Rahaliike	20
V. Maatalouden kokonaistuotto	22
1. <i>Kokonaistuotto ja sen rakenne</i>	22
2. <i>Maatalouden myyntituoton rakenne</i>	23
VI. Maatalouden liikekustannus	24
1. <i>Liikekustannus ja sen rakenne</i>	24
1. <i>Rahassa suoritettu liikekustannus</i>	25
3. <i>Ihmistyökustannus</i>	25
4. <i>Työnmenekki</i>	26
a. <i>Ihmistyö</i>	26
b. <i>Hevostyö</i>	27
c. <i>Traktorityö</i>	27

VII. Maatalouden liiketulokset	28
1. <i>Verotettava puhdas tuotto</i>	28
2. <i>Maatalousyljäämä</i>	29
3. <i>Kannattavuuskerroin</i>	29
VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia	30
1. <i>Hevostaloutta koskevia laskelmia</i>	30
2. <i>Nautakarjalaskelmia</i>	32
IX. Metsätalous	35
X. Ruokatalous	36
1. <i>Ruokailukustannus ja ruokailupäivät</i>	36
2. <i>Oman tilan tuotteiden kulutus</i>	36
Taulukot	37
Summary	66
<i>Liitteenä kartta kirjanpitotilojen sijainnista</i>	68

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1961/62

1. Sääsuhteet ja vuodentulo vuonna 1961

Alkusyksyn lämpöolosuhteet olivat suotuisat koko maassa. Tällöin vallinnut sadekausi häytti kuitenkin paikoin syyskylvöjä. Kevättalven keskilämpötila oli normaalia korkeampi. Kylvöaikojen erot maan etelä- ja pohjoisosien välillä olivat poikkeuksellisen suuret.

Syysviljojen talvehtimisvauriot jäivät vähälumisesta talvesta huolimatta suhteellisen pieniksi. Syysrypsissä esiintyi tuhoeläinvaurioita.

Sääsuhteet kasvukautena 1961

Weather conditions

Paikkakunta	Säähavaintojen kuukausikeskimäärät						
	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.
	Lämpötila C°						
Turku (Rusko)	3.1	9.7	16.5	15.2	13.9	10.3	9.3
Helsinki	3.3	9.7	16.9	16.2	14.7	11.1	10.0
Tampere	1.8	9.5	16.4	15.5	13.3	9.2	8.5
Lappeenranta	1.1	9.7	17.2	16.5	14.1	9.1	7.6
Jyväskylä	0.2	8.8	16.2	15.6	13.0	7.8	7.3
Kuopio	-0.4	8.1	17.0	17.0	14.2	8.5	8.0
Vaasa	1.6	7.4	15.8	15.5	13.2	9.4	8.5
Kajaani	-2.1	6.2	15.6	16.4	13.1	7.5	7.3
Oulu	-2.0	6.3	15.6	17.0	13.5	8.5	7.9
Sodankylä	-4.0	3.7	14.1	15.7	11.6	6.8	5.7

Sademäärä mm

Turku (Rusko)	19	40	79	144	88	45	61
Helsinki	27	32	57	66	89	31	39
Tampere	12	46	84	81	164	15	45
Lappeenranta	15	26	73	53	124	19	33
Jyväskylä	12	41	80	174	135	20	40
Kuopio	12	33	99	94	96	17	48
Vaasa	3	46	53	113	137	16	45
Kajaani	15	57	88	102	150	36	51
Oulu	15	39	69	104	67	29	74
Sodankylä	12	45	87	82	93	49	73

Toukokuun loppupuolella alkanut hellekausi jatkui kesäkuulla. Sadettakin saatiin riittävästi kuun lopulla, joten kasvustot kehittyivät nopeasti. Heinäkuu oli tavallista viileämpi ja sateisempi. Elokuulla esiintyi pyörremyrskyjä aiheuttaen vahinkoja paitsi viljelyksille myös metsille. Satakunnassa ja Pohjanmaalla aiheuttivat safeet poikkeuksellisen laajoja tulvia. Syyskuu oli normaalia vähäsateisempi, joten sadonkorjuutyöt saatiin suoritetuiksi suotuisten säiden vallitessa.

Kaikkien muiden viljakasvien paitsi syysvehnän hehtaarisadot jäivät edellisen vuoden huippusatoja pienemmiksi. Samoin perunan ja juurikasvien hehtaarisadot

olivat pienemmät kuin vuosi sitten. Laadullisesti kasvukauden sato oli kauttaaltaan huonompaa kuin edellisenä vuonna. Laitumien kunto oli hyvä.

Maataloustilaston mukaiset tärkeimpien viljelykasvien kokonaissadot yhteensä vuosina 1961 ja 1960 sekä vuosien 1957—61 satokeskimääriin verrattuina esitetään seuraavassa:

Kasvilaji	Kokonaissadot tonneissa		
	1961	1960	Keskim. vuodessa 5-vuotiskautena 1957—61
Syysvehnä — Winter wheat	50 262	68 717	42 699
Kevätvehnä — Spring wheat	410 530	299 261	249 956
Ruis — Rye	126 719	186 093	140 189
Ohra — Barley	365 161	440 128	378 260
Kaura — Oats	941 020	1 109 393	848 657
Peruna — Potatoes	1 057 135	1 716 678	1 297 746
Sokerijuurikas — Sugar beets	456 120	410 643	322 213
Lanttu — Swedes	145 684	168 641	142 783
Turnipsi — Turnips	65 964	103 662	74 930
Vihantarehu — Green fodder	194 578	237 423	290 717
Peltoheinä — Hay	4 027 516	3 920 014	3 676 417
Syysrypsi — Winter turnip rape	6 421	4 289	10 642

Kokonaissatojen antamaa kuvaa vuodentulosuhteista täydentävät seuraavat maataloustilaston ilmoittamat hehtaarisadot:

Kasvilaji	1961 kg	1960 kg	1959 kg	1957—61 kg
Syysvehnä	2 261	1 854	2 137	1 921
Kevätvehnä	1 911	2 083	1 677	1 823
Ruis	1 348	1 681	1 568	1 492
Ohra	1 816	2 070	1 424	1 734
Kaura	1 990	2 262	1 511	1 861
Peruna	13 739	19 862	12 682	15 116
Sokerijuurikas	25 247	27 490	17 728	22 174
Lanttu	25 808	29 628	23 081	25 496
Turnipsi	25 939	34 474	25 506	27 955
Vihantarehu	14 474	15 645	11 499	13 978
Peltoheinä	3 507	3 442	2 880	3 189
Syysrypsi	1 017	1 263	1 330	1 204

Viljakasveilla oli vuonna 1961 peltoa 9 600 hehtaaria enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kevätvehnän ala lisääntyi 71 000 hehtaarilla, kaikkien muiden viljakasvien alat sensijaan vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Sokerijuurikkaalla oli runsaat 3 000 ha enemmän kuin edellisenä vuonna.

Yleiskäsityksen saamiseksi valtakunnan koko peltoalalta korjatusta sadosta esitetään se seuraavassa rehuyksiköiksi muunnettuna.

Sätolaji	1961		1960		1957—61	
	1 000 ry	%	1 000 ry	%	1 000 ry	%
Viljakasvit ja herne	1 783 068	39.5	1 973 815	40.8	1 566 299	38.4
Peruna ja juurikasvit	350 555	7.8	483 436	10.0	368 070	9.0
Rehukasvit, oljet ja naatit	2 366 926	52.5	2 377 997	49.0	2 126 440	52.1
Rypsi ja muut öljykasvit	10 702	0.2	7 148	0.2	17 780	0.5
Yhteensä	4 511 251	100.0	4 842 396	100.0	4 078 589	100.0
Ha:aa kohden	1 936		2 091		1 791	

Rehuyksiköissä esitettynä on vuoden 1961 kokonaissato ollut 6.8 % edellisen vuoden kokonaissatoa pienempi, mutta 10.6 % viisivuotiskauden 1957—61 keski-satoa suurempi. Hehtaarin keskirehuyksikkösato on vastaavasti edellisestä vuo-desta laskenut 7.4 % ja mainittuun viisivuotiskauteen verrattuna noussut 8.1 %.

2. Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat

Seuraavassa asetelmassa esitetään Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen ja Kansan Markkinatutkimuslaitoksen laskemia tärkeimpien maataloustuotteiden punnittuja keskihintoja, jotka on maksettu viljelijöille talousvuosina 1960/61 ja 1961/62.

Tuote	1961/62	1960/61
Vehnä — Wheat	47:08	47:69
Ruis — Rye	48:53	48:52
Ohra — Barley	29:40	30:07
Kaura — Oats	22:19	29:16
Peruna — Potatoes	11:84	7:49
Sokerijuurikas ¹⁾ — Sugar beets	9:35	9:15
Naudanliha — Beef	272:68	280:10
Sianliha — Pork	269:27	274:10
Maito ²⁾ — Milk	30:87	30:79
Kananmunat — Eggs	222:73	256:60

Tilivuonna 1961/62 ovat maataloustuotteiden keskihinnat muodostuneet yleensä alhaisemmiksi kuin edellisenä vuonna. Viljoista on vain rukiin hinta pysynyt suunnilleen ennallaan. Sokerijuurikkaan ja maidon hinnat ovat kohonneet hieman. Huomattava hinnannousu on todettavissa ainoastaan perunan suhteen. Suurinmat alenemiset esiintyvät kauran ja kananmunien hinnoissa.

Maataloustarvikkeiden hintatasoa osoittavat seuraavan asetelman luvut. Väkilannoitteiden hinnat ovat ravinnekilohintoja ja tarkoittavat vahvistettuja vähittäismyyntihintoja täysin vaunukuormin vastaanottoasemalla. Väki rehujen hinnat on ilmoitettu vahvistettuina vähittäismyyntihintoina vapaasti vaunussa lähetyksasemalla ja kalkkikivijauheen hinta vapaasti vaunussa kaikilla rautatiease-milla.

Tarvike	1961/62	1960/61
Oulunsaipietari	84:35 mk/kg	86:30 mk/kg
Superfosfaatti	55:25 mk/kg	55:25 mk/kg
Kalisuola	32:60 mk/kg	32:60 mk/kg
Kalkkikivijauhe	1 970 mk/1 000 kg	1 970 mk/1 000 kg
Soijarouhe	38:40 mk/kg	38:40 mk/kg
Vehnänlese	30:15 mk/kg	30:15 mk/kg
Kaasuöljy	27:10 mk/litra	28:00 mk/litra

Oulunsaipietarin ja kaasuöljyn hinnat ovat hieman laskeneet, mutta viiden muun tarvikkeen hinnat ovat pysyneet ennallaan.

¹⁾ Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen laskemat hinnat.

²⁾ Maataloushallituksessa laskettu 4%:n maidon tilityshinta.

3. Työpalkat

Sosiaalisen tutkimustoimiston laatiman maataloustyöntekijöiden palkkatilaston mukaan ovat miesten ja naisten keskituntipalkat olleet allamainittuina tarkailukuukausina seuraavat:

	Miehet	Naiset
Elokuu 1960	127:26	102:01
Marraskuu »	133:69	102:77
Helmikuu 1961	137:22	105:06
Toukokuu »	134:81	103:30
Tilivuosi 1960/61	133:25	103:29
Elokuu 1961	135:91	104:67
Marraskuu »	141:61	107:20
Helmikuu 1962	139:02	106:86
Toukokuu »	138:10	107:64
Tilivuosi 1961/62	138:66	106:59

Miesten palkat ovat nousseet keskimäärin 4,1 % ja naisten 3,2 %.

II. Tutkimusaineisto

1. Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely

Kirjanpitoaineiston hankinnan ovat suorittaneet maanviljelys- ja talousseurat sekä pienviljelijäin keskusjärjestöt. Ne ovat huolehtineet myös kirjapidon ohjauksesta tiloilla. Kaikki mukana olevat tilat ovat yksityisten omistamia. Tilinpäätökset on suurimmaksi osaksi laadittu edellä mainittujen järjestöjen kirjapitotoimistoissa. Vain suunnilleen viidesosa niistä on tehty maatalouden taloudellisessa tutkimuslaitoksessa. Tilivuoden 1961/62 tulostilastossa on mukana yhteensä 1279 tilaa, mikä on koko toiminta-ajan suurin tilamäärä. Tilat jakaantuvat eri järjestöjen kesken seuraavasti:

Uudenmaanlänin maanviljelysseura	36
Nylands svenska lantbrukssällskap	51
Varsinais-Suomen maanviljelysseura	46
Finska Hushållningssällskapet	27
Ålands Landskapsstyrelse	7
Satakunnan maanviljelysseura	41
Hämeen-Satakunnan »	79
Hämeen läänin »	73
Itä-Hämeen »	82
Kymenlaakson »	44
Länsi-Karjalan »	38
Mikkelin läänin »	54
Kuopion »	55
Pohjois-Karjalan »	70
Keski-Suomen »	56
Etelä-Pohjanmaan »	68
Österbottens svenska lantbrukssällskap	28
Keski-Pohjanmaan maanviljelysseura	37
Oulun läänin Talousseura	62
Kajaanin maanviljelysseura	46
Peräpohjolan maanviljelysseura	71
Lapin Maatalousseura	9
Pienviljelijäin Liitto	54
Suomen Pienviljelijäin Liitto	37
Pienviljelijäin Keskusliitto	108
Yhteensä	1 279

Kuten aikaisempinakin vuosina on tilikausi alkanut heinäkuun 1. päivänä ja päättynyt seuraavana vuonna kesäkuun lopussa. Noin sadalla tilalla on kirjanpito vuosi kuitenkin aloitettu erikoistutkimusten ym. syitten takia huhtikuun 1. päivänä ja muutamilla toukokuun tai kesäkuun alussa.

Entiseen tapaan on tilat ryhmitelty aineiston käsittelyä varten tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain. Maa on jaettu seuraaviin tutkimusalueisiin: Etelä-Suomi, Sisä-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Koillis-Suomi. Jako perustuu lähinnä siihen, minkälaiset ovat luontaiset edellytykset maatalouden harjoittamiselle maan eri osissa. Tutkimusalueitten rajat ilmenevät liitteenä olevasta kartasta, johon on merkitty myös kirjanpitotilojen sijainti.

Tilat on jaettu suuruusluokkiin maatalousmaan muunnetun alan perusteella. Mainittu ala on määritetty siten, että puutarhamaan ja pellon alaan on lisätty laitumen ja niityn muunnettu ala, joka on saatu jakamalla näitten raha-arvo kulloinkin kyseessä olevan tilan keskimääräisellä peltohehtaarin arvolla. Kaikki pinta-alayksikköä kohti lasketut tulosluvut on ilmaistu maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden, mikäli ei toisin mainita.

Tilat on ryhmitelty seuraaviin suuruusluokkiin:

I	— 10 ha
II	10 — 25 »
III	25 — 50 »
IV	50 — »

Tutkimuksessa mukana olevat tilat jakaantuvat suuruusluokkiin eri alueilla seuraavasti:

Alue	Suuruusluokka				Yhteensä kpl	%
	I	II	III	IV		
Etelä-Suomi	129	264	127	45	565	44.2
Sisä-Suomi	122	195	28	—	345	27.0
Etelä-Pohjanmaa	28	74	10	—	112	8.7
Pohjois-Pohjanmaa ..	31	54	6	—	91	7.1
Koillis-Suomi	84	75	7	—	166	13.0
Yhteensä	394	662	178	45	1 279	100.0

Kuten edellä olevasta asetelmasta ilmenee, on IV suuruusluokan tiloja mukana ainoastaan Etelä-Suomen alueelta. Kolmannenkin suuruusluokan tilamäärät ovat muilla alueilla suhteellisen pieniä, joka on huomattava tarkasteltaessa myöhemmin esitettäviä tuloslukuja.

Tulosten keskiarvot on laskettu entiseen tapaan siten, että tilakohtaiset kokonaisluvut on laskettu yhteen ja näin saatu summa on sitten jaettu joko vastaavalla maatalousmaan muunnetun alan hehtaarinmäärällä tai vastaavalla tilamäärällä riippuen siitä onko kysymyksessä hehtaaria tai tilaa kohden ilmaistu luku. Tulokset esitetään jokaiselta tutkimusalueelta eri suuruusluokkien ja ko. alueen keskiarvoina. Näiden lisäksi on taulukkoihin merkitty vastaavalla tavalla lasketut koko maan (kaikkien kirjanpitotilojen) keskiarvot.

Kun eri tutkimusalueitten ja koko maan keskiarvot lasketaan edellä esitettyllä tavalla, vaikuttaa tilakoko näiden suhteelliseen suuruuteen. Kun kirjanpitotilojen keskimääräinen koko on suurempi kuin maan kaikkien tilojen, antavat näin lasketut eri alueita koskevat keskiarvot virheellisen kuvan tarkasteltavasta asiasta. Sentähden on eri alueitten ja koko maan keskiarvot määritetty myös siten, että eri suuruusluokkien ja alueitten luvut on painotettu niillä suhdeluvuilla, jotka osoittavat maan kaikkien yli 2 peltohehtaarin tilojen peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken. Tällä tavalla lasketuista keskiarvoista käytetään nimitystä **painotettu keskiarvo**. Nämä keskiarvot esitetään ainoastaan varsinaista maataloutta koskevista hehtaaria kohden lasketuista luvuista.

Painotetut keskiarvot on laskettu käyttämällä painoina seuraavassa asetelmassa esitettyjä suhdelukuja, jotka osoittavat, kuten edellä jo mainittiin, maan kaikkien yli 2 peltotehtaarin viljelmien peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken vuoden 1959 maatalouslaskennan mukaan.

Alue	Suuruusluokka				Yhteensä
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	12.3	18.1	8.5	4.2	43.1
Sisä-Suomi	15.0	8.7	1.4	0.3	25.4
Etelä-Pohjanmaa	5.6	8.1	1.3	0.1	15.1
Pohjois-Pohjanmaa	3.7	4.2	0.8	0.2	8.9
Koillis-Suomi	5.7	1.5	0.2	0.1	7.5
				Yhteensä	100.0

Niiden alueiden painotettuja keskiarvoja laskettaessa, joissa ei ole neljännen suuruusluokan tiloja, on puuttuvien lukujen sijasta käytetty kolmannen suuruusluokan havaintoja.

2. Maankäyttölajit

Eri maankäyttölajien keskimääräiset alat kirjanpitotiloilla esitetään taulukossa 1, josta ilmenee myös eri tilaryhmien keskimääräinen muunnetun maatalousmaan ala. Peltolaitumien ala on luettu peltoalaan eikä laidunalaan. Raivioihin sisältyvät sekä pelto- että laidunraiviot. Kasvullisella metsämaalla tässä tarkoitetaan metsäalaa, joka kuuluu veroluokkiin I—V.

Kirjanpitotilojen maatalousmaan ala vaihtelee huomattavasti eri tutkimusalueilla. Sitä vastoin saman alueen kirjanpitotilojen keskimääräinen maatalousmaan ala vuosittain muuttuu yleensä varsin vähän, kuten seuraavista viiden viimeisen talousvuoden luvuista voidaan todeta.

	1961/62	1960/61	1959/60 ha/tila	1958/59	1957/58
Etelä-Suomi	22.26	22.32	22.04	21.78	22.18
Sisä-Suomi	13.97	13.49	13.56	13.47	14.29
Etelä-Pohjanmaa	15.57	15.26	16.00	16.73	19.82
Pohjois-Pohjanmaa	14.04	14.33	14.03	15.08	15.00
Koillis-Suomi	10.85	10.92	10.71	10.16	10.28
Keskimäärin	17.37	17.30	17.15	16.71	17.24

Muutokset aiheutuvat maan ostoista ja myynneistä, raivauksesta sekä kirjanpitotilojen vaihtumisesta. Tarkasteltavana vuonna on tutkimustiloista yhteensä 159 sellaista tilaa, jotka ovat mukana ensimmäistä kertaa. Se on 12.4 % koko tilamäärästä.

3. Peltoalan käyttö ja sadot

Taulukossa 2 esitetään kirjanpitotilojen peltoalan käyttöä osoittavat luvut. Vehnän viljelyalaan sisältyvät sekä kevät- että syysvehnä ja nurmen alaan on luettu niitto- ja laidunnurmet.

Seuraavan asetelman luvut osoittavat peltoalan suhteellisen jakaantumisen eri kasvien kesken vuonna 1961 kirjanpitotiloilla ja maataloustilaston mukaan koko maassa. Kirjanpitotiloja koskevat luvut ovat painottamattomia.

	Kirjanpitotilat	Maataloustilaston
	% peltoalasta	mukaan koko maassa
Vehnä	13.2	8.9
Ruis	3.5	3.5
Ohra	8.9	7.5
Kaura	17.2	17.7
Peruna	2.7	2.9
Sokerijuurikas	1.6	0.7
Muut juurekset	0.9	0.5
Nurmi	46.6	53.6
Kesanto	2.6	2.3
Muu peltoala	2.8	2.4
Yhteensä	100.0	100.0

Luvuista on todettavissa, että vehnän, ohran ja juurikasvien viljely on kirjanpitotiloilla suhteellisesti laajempaa kuin keskimäärin koko maassa. Nurmiala on vastaavasti pienempi ensiksi mainituilla. Muiden kasvien suhteelliset viljelyalat ovat suunnilleen samansuuruisia.

Kirjanpitotiloilla vuonna 1961 saadut sadot ilmenevät taulukosta 3. Kun verrataan eri kasvien satoja edellisen vuoden vastaaviin tuloksiin, voidaan havaita, että heinää lukuunottamatta kaikkien tärkeimpien viljelykasvien keski-sadot ovat heikentyneet. Se onkin ymmärrettävää, kun otetaan huomioon, että vuoden 1960 keski-sadot olivat suorastaan ennätysmäisen korkeita.

Eri tutkimusalueilla kirjanpitotilojen painotetut keski-sadot rehuyksikköinä hehtaaria kohden ovat tarkasteltavana ja sitä edellisenä vuotena olleet seuraavat:

	1961	1960
Etelä-Suomi	2 684 ry	2 869 ry
Sisä-Suomi	2 422 »	2 577 »
Etelä-Pohjanmaa	2 274 »	2 515 »
Pohjois-Pohjanmaa	1 992 »	2 241 »
Koillis-Suomi	2 193 »	2 308 »
Keskimäärin	2 457 »	2 643 »
Maataloustilaston mukaan koko maassa	1 940 »	2 091 »

Esitettyjä tuloksia laskettaessa on kokonaisrehuyksikkömäärät jaettu vain niiden kasvien viljelyalalla, joiden sadot on otettu mukaan rehuyksikkömääriin. Lukuihin ei sisälly laitumien sato eikä myöskään syysviljojen olkisato. Asetel-massa on mainittu myös vastaavalla tavalla lasketut maataloustilaston mukaiset koko maan keski-sadot. Ne osoittavat, että tuotostaso on kirjanpitotiloilla selvästi korkeampi kuin keskimäärin koko maassa. Tämä ero ilmenee myös seuraavan asetelman luvuista, jotka osoittavat eräitten tärkeimpien viljelykasvien keski-määräisiä hehtaarisatoja vuonna 1961. Kirjanpitotiloja koskevat luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	Kirjanpitotiloilla	Maataloustilaston mukaan koko maassa
Kevätvehnä	2 013 kg	1 911 kg
Ruis	1 599 »	1 348 »
Ohra	2 129 »	1 816 »
Kaura	2 233 »	1 990 »
Peruna	18 720 »	13 739 »
Sokerijuurikas	22 243 »	25 247 »
Lanttu	32 720 »	25 808 »
Heinä	4 444 »	3 507 »

Lukuunottamatta sokerijuurikasta ovat mainittujen kasvien satotulokset kirjanpitotiloilla korkeampia kuin vastaavat maataloustilaston mukaiset keski-sadot.

4. Maitotuotos

Kirjanpitiötilöjen maitotuotos oli tilivuonna 1961/62 keskimäärin 3 762 kiloa lehmää kohden. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 3 689. Siten tuotos on nousut 73 kiloa eli n. 2 %. Myös karjantarkkailutiloilla, joilla on lähes 30 % maan kaikista lehmistä, on maitomäärä lisääntynyt. Tarkkailuvuonna 1961/62 maitotuotos lehmää kohden oli 3 879 kiloa, mikä on 87 kiloa eli 2.3 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Edellä mainitut samoin kuin seuraavassa asetelmassakin olevat kirjanpitiötilöjen tuotoskeskiarvot on maaritetty muista tässä tutkimuksessa esitetyistä keskiarvoista poikkeavalla tavalla, nimittäin siten, että tilakohtaiset keskituotokset on laskettu yhteen jokaisessa tilaryhmässä ja saatu summa jaettu vastaavalla tilamäärällä.

Maitotuotos kiloa lehmää kohden vuodessa:

A l u e	Suurnusluokat				Keskimäärin
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	3 884	4 088	4 234	4 380	4 100
Sisä-Suomi	3 444	3 645	3 796	—	3 591
Etelä-Pohjanmaa	3 535	3 893	3 767	—	3 788
Pohjois-Pohjanmaa	3 491	3 475	3 362	—	3 475
Koillis-Suomi	3 054	3 198	3 443	—	3 138

Alueittaiset tuotoskeskiarvot ovat painottamattomia. Tuotoslukuja ei ole saatu aivan kaikilta tiloilta. Siten aineisto on tässä jonkin verran pienempi kuin muita tuloksia laskettaessa. Mainittakoon lisäksi, että talousvuonna 1961/62 oli kirjanpitiötiloista 25 sellaista tilaa, joilla ei ollut lainkaan nautakarjaa. Ne ovat pääasiassa Etelä-Suomen tutkimusalueelta.

III. Omaisuussuhteet

A. Koko liike

1. Varat

Viljelijäin varat ja niiden jakaantuminen eri talousalojen kesken kirjanpito-tiloilla ilmenevät taulukosta 4. Varat on arvioitu tilikauden alussa ja ne on esitetty tilaa kohden. Niihin sisältyvät mm. vuokralle otetun omaisuuden, esimerkiksi vuokrapellon arvo, joka on luettu myös velkoihin. Lisäksi varoihin kuuluvat tilisaatavat. Metsätalousvaroihin sisältyvät maapohjan ja puuston ohella puutavaravarastot sekä metsätalousskalusto. Sivuansiotalouden varat muodostuvat osakkeista ja osuuksista, talletuksista sekä erikoisesti sivuansiotarkoituksia varten hankitusta omaisuudesta ja eräistä muista pienehköistä eristä.

Seuraavan asetelman luvut osoittavat varojen kokonaismäärää tilaa kohden kahtena viimeisenä tilivuotena kunkin alueen ensimmäisessä ja toisessa tilasuoruuksiluokassa.

	I lk.		II lk.	
	1961/62	1960/61	1961/62	1960/61
		1 000	mk/tila	
Etelä-Suomi	5 768	5 528	9 647	9 041
Sisä-Suomi	6 010	5 676	10 981	10 568
Etelä-Pohjanmaa	4 405	4 146	8 284	7 405
Pohjois-Pohjanmaa	4 554	4 529	6 459	5 937
Koillis-Suomi	5 766	5 443	7 530	7 388

Talonsvuoteen 1960/61 verrattuna on varoissa tapahtunut nousua jokaisen tilaryhmän kohdalla. Tutkimusalueitten väliset erot mainituissa arvoissa johtuvat mm. siitä, että metsäalat ovat erisuuruisia eri alueilla, kuten taulukosta 1 ilmenee.

2. Velat

Kirjanpitoalojen velkamäärät tilaa kohden esitetään taulukossa 4. Näihin lukuun sisältyvät varsinaisten velkojen lisäksi vuokrapääoma ja eläkerasitteen pääoma-arvo. Näistä edellisen arvo tilaa kohden oli keskimäärin 56 952 mk ja jälkimmäisen 88 279 mk ja vastaavat osuudet velkojen kokonaismäärästä 5.2 % ja 8.1 %.

Taulukossa 4 Etelä-Pohjanmaan alueen III suuruusluokan velkamäärä ja sen osuutta varoista tarkoittava prosenttiluku ovat varsin korkeita. Näitten suhteen on huomattava, että tilaluku on tässä samoin kuin Pohjois-Pohjanmaan ja Koillis-Suomenkin III luokassa vähäinen. Kirjanpitoalojen keskimääräistä velkaantumisasastetta viiden viimeisen tilivuoden aikana osoittavat seuraavassa asetelmassa olevat luvut.

Tili- vuosi	Maatalous- maata muunn. ha	Metsää ha	Varat 1 000 mk/tila	Velat 1 000 mk/tila	Velat % varoista
1961/62	17.37	57.90	10 679	1 085	10.2
1960/61	17.30	57.79	10 162	950	9.3
1959/60	17.15	59.26	9 567	829	8.7
1958/59	16.71	60.61	8 932	741	8.3
1957/58	17.24	62.95	8 856	721	8.1

Markkamääräisesti varat ovat nousseet enemmän kuin velat, mutta velkojen osuus varoista on kuitenkin jatkuvasti lisääntynyt.

B. Varsinainen maatalous

1. Omaisuusryhmät

Maatalousomaisuus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin ryhmiin: varastot, kalusto, kotieläimet, puutarhakasvillisuus, rakennukset, perusparannukset ja maatalousmaa. Näitten ryhmien arvot hehtaaria kohden tilikauden alussa esitetään taulukossa 5. Varastoihin kuuluvat sekä oman tilan tuotteet että ostetut maataloustarvikkeet. Kun tilikausi alkaa heinäkuun alussa, maatalousvarastot ovat pienimmillään. Tästä johtuu, että varastojen arvoa tarkoittavat luvut eivät osoita koko tilikauden keskimääräisten varastojen arvoa. Perusparannuksiin on tässä luettu yleensä vain salaojitukset. Maatalousmaahan sisältyvät pellon lisäksi myös puutarhamaa sekä niityt ja laitumet. Pelto on arvioitu keskimäärin kaikilla kirjanpitotiloilla 66 259 markaksi ja puutarhamaa 85 391 markaksi hehtaaria kohden.

Maatalousomaisuuden arvo hehtaaria kohti pienenee tilakoon kasvaessa. Tämä johtuu pääasiassa rakennusomaisuuden vaihtelusta erikokoisilla tiloilla, kuten voidaan todeta seuraavassa asetelmassa olevista Etelä-Suomen eri tilaryhmien luvuista.

Suuruusluokka	Maatalousomaisuus		Rakennusomaisuus	
	1961/62	1960/61	1961/62	1960/61
	1 000 mk/ha			
I	452	433	263	255
II	367	340	180	172
III	314	293	136	128
IV	296	288	128	129

2. Kalusto

Kalustoon on luettu kaikki maataloudessa käytetyt koneet ja kalustoesineet. Ne on ryhmitelty seuraavasti: traktorit, leikkuupuimurit, peltoviljelykalusto, ajo- ja kuljetuskalusto, kotieläinkalusto ja muu kalusto. Peltoviljelykalustoon kuuluvat kaikki peltoviljelyssä ja sadonkasittelystä käytettävät koneet ja työvälineet. Tämän ryhmän ja muun kaluston välinen raja on kuitenkin eräissä kohdissa harkinnanvarainen. Jälkimmäiseen sisältyvät mm. sähkömoottorit ja kotitarvemylyt. Ajo- ja kuljetuskalusto käsittää pääasiassa hevos- ja traktorivetoiset ajoneuvot. Kotieläinkaluston suurimman ryhmän muodostavat maidonjäähdytys- ja lypsykoneet. Kaikkien kalustoryhmien arvot hehtaaria kohden ilmenevät taulukosta 6.

Kirjanpitotilojen koneellistamisastetta kuvaavat alla olevan asetelman luvut. Ne osoittavat sellaisten tilojen lukumäärää, joilla on oma traktori. Niiden jälkeen on sulkumerkeissä esitetty vastaavan ryhmän kokonaistilamäärä.

	Traktoritilojen luku				Yhteensä
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	62 (129)	217 (264)	125 (127)	45 (45)	449 (565)
Sisä-Suomi	41 (122)	139 (195)	28 (28)		208 (345)
Etelä-Pohjanmaa	10 (28)	51 (74)	9 (10)		70 (112)
Pohjois-Pohjanmaa	13 (31)	41 (54)	6 (6)		60 (91)
Koillis-Suomi	33 (84)	54 (75)	7 (7)		94 (166)
Yhteensä	159 (394)	502 (662)	175 (178)	45 (45)	881 (1279)

Luvut osoittavat, että n. 69 % kirjanpitotiloista on sellaisia, joilla on oma traktori. Se on käytännöllisesti katsoen kaikilla yli 25 ha:n tiloilla. Toisessa suuruusluokassa on ainoastaan joka neljäs tila ilman sitä. Alle 10 ha:n tiloilla traktoreitten luku on luonnollisesti alhaisin.

3. Kotieläimet

Kirjanpitotilojen kotieläinmäärät esitetään taulukossa 7. Ne on laskettu 100 maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden. Eri tilaryhmien vertailua varten on mainittuun taulukkoon merkitty eläinmäärät myös nautayksikköinä. Tällöin yhteen nautayksikköön on laskettu yksi täyskasvuinen hevonen tai 1.25 nuorta hevosta, 2 varsaa, yksi sonni tai lehmä, 2 hiehoa tai nuorta sonnia, 4 vasikkaa, 3 sikaa (yli 6kk), 6 nuortaa sikaa (4—6 kk), 9 porsasta (2—4 kk), 12 pientä porsasta (alle 2 kk), 8 lammasta, 16 karitsaa, 50 kanaa tai 33 ankkaa, hanhea tai kalkkunaa.

Kirjanpitotilojen kotieläinmäärien muuttumista edellisestä tilivuodesta osoittavat seuraavan asetelman luvut, jotka ovat koko maan painotettuja keskiarvoja.

	1961/62	1960/61
Hevoset		
Täyskasvuiset	7.3	7.7
Yhteensä muunnettuja ny	7.9	8.1
Nautakarja		
Lehmiä	44.3	43.0
Yhteensä muunnettuja ny	56.5	54.1
Siat		
Yli 6 kk	5.4	4.3
Yhteensä muunnettuja ny	3.9	3.2
Siipikarja		
Yli 6 kk	141.8	142.8
Alle 6 kk	124.5	102.6
Lampaat		
Yli 1 v	5.2	6.2
Alle 1 v	5.8	6.5
Kotieläimiä yhteensä ny	73.1	70.3

Hevosten ja lampaitten määrä on edelleen alentunut. Sitävastoin lehmien ja sikojen samoin kuin nuoren siipikarjankin lukumäärässä on tapahtunut selvä nousu. Siten nautayksikköinä ilmaistu kokonaiseläinmääräkin on lisääntynyt edellisestä tilivuodesta.

4. Rakennukset

Maatalouden rakennusomaisuuteen, jonka arvot eri tilaryhmissä ilmenevät taulukosta 8, on eräitä poikkeuksia lukuunottamatta luettu kaikki tilan rakennukset. Kun maatalousomaisuuteen kuuluvat siten myös asuinrakennukset, sisältyvät näistä aiheutuneet kustannuksetkin maatalouden kustannuksiin. Kokonaistuottolaskelmassa on maataloutta hyvitetty viljelijäperheen asuntoetuuden arvolla. Palkkaväen asuntoetuuden arvo sisältyy sekä kokonaistuottoon että liikekustannukseen.

Aikaisempaan tapaan on rakennukset jaettu kolmeen ryhmään: asuinrakennukset, eläinsuojat ja muut rakennukset. Kahden viimeksi mainitun ryhmän välinen raja on monissa tapauksissa harkinnanvarainen siitä syystä, että eläinrakennuksissa on usein huomattavastikin muihin tarkoituksiin varattua rakennustilaa. Muiden rakennusten ryhmään sisältyvät myös nk. rakenteelliset laitteet, kuten säilörehutornit, aidat ja vesijohdot.

IV. Rahaliike

Rahatuloiksi ja -menoiksi on tässä laskettu talousvuoden käteistulot ja -menot lisättyinä niiden tilikauden aikana laskuun myytyjen tuotteiden ja laskuun ostettujen tarvikkeiden arvoilla, joista suoritukset ovat siirtyneet seuraavalle tilivuodelle. Edellisiltä tilikausilta siirtyneitten saatavien ja velkojen suorituksia ei sitä vastoin ole luettu rahatuloiksi ja -menoiksi samoin kuin ei muitakaan lainaus- tai talletusliikkeeseen kuuluvia tulo- ja menoeriä.

Rahatulot on jaettu talusaloittain neljään ryhmään: maatalous, metsätalous ja sivuansiotalous sekä ruoka- ja yksityistalous. Nämä samoin kuin tulojen kokonaismäärätkin esitetään taulukossa 9. Samaan taulukkoon on merkitty myös eri tuloryhmien suhteelliset osuudet kokonaistuloista. Sivuansiotalouden ryhmään luettuihin tuloihin sisältyvät varsinaisista sivuansiotöistä saatujen tulojen lisäksi korkoja osinkotulot sekä sosiaaliset avustukset ja investointilunontoiset tukemiserät, kuten salaojituspalkkiot. Sitä vastoin maatalouden välittömään tukemiseen tarkasteltavana vuonna tarkoitetut erät (esim. väkilannoiteavustukset), jotka on annettu suoraan viljelijöille, sisältyvät maataloustuloihin.

Seuraavassa asetelmassa esitetään eri tuloryhmien arvot tilivuosilta 1961/62 ja 1960/61. Luvut ovat painottamattomia tilaa kohden laskettuja keskiarvoja.

	1961/62	1960/61
	mk/tila	
Maatalous	1 530 691	1 479 651
Metsätalous	369 588	407 333
Sivuansiotalous	303 452	268 138
Ruoka- ja yksityistalous	19 324	17 658
Yhteensä	2 223 055	2 172 780

Maataloustulot ovat lisääntyneet tilaa kohti keskimäärin 51 040 mk eli 3.4 %. Suhteellisesti suurin nousu 13.2 % on tapahtunut sivuansiotulojen ryhmässä. Metsätulot ovat sitä vastoin selvästi alentuneet. Vähennys on 37 745 mk eli 9.3 %. Kokonaisrahatulot ovat edellisestä vuodesta kohonneet 2.3 % eli 50 275 mk tilaa kohti.

Kirjanpitotilojen rahamenot, jotka esitetään taulukossa 10, on entiseen tapaan jaettu seuraaviin ryhmiin: maatalous, metsätalous, sivuansiotalous, ruokatalous, yksityistalous ja verot sekä korot, vuokrat ja eläkkeet.

Rahamenojen muutokset edellisestä vuodesta ilmenevät allaolevista luvuista, jotka ovat painottamattomia keskiarvoja.

	Rahamenot mk/tila	
	1961/62	1960/61
Maatalous	1 217 785	1 133 345
Metsätalous	82 205	93 242
Sivuvuosiotalous	63 163	57 496
Verot	94 625	91 839
Korot, vuokrat, eläkkeet	60 474	52 722
Ruokatalous	235 914	226 247
Yksityistalous	410 482	391 302
Yhteensä	2 164 648	2 046 198

Kokonaisrahamenot ovat kasvaneet keskimäärin 5.8 % eli 118 455 mk tilaa kohden. Menoryhmistä ovat kohonneet kaikki muut paitsi metsätalousmenot. Markkamääräisesti suurin on lisäys (84 440 mk) maataloudessa, jossa myös tulojen kasvu oli suurin.

V. Maatalouden kokonaistuotto

Maatalouden kokonaistuotolla käsitetään tilivuoden aikana maataloudessa tuotettujen lopputuotteiden sekä palvelusten yhteistä arvoa. Kokonaistuottoon on siten luettu:

1) Tilivuoteen kuuluvat rahatulot ja tilisaatavat lukuunottamatta vuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja rahatuloja.

2) Maataloudesta metsätalouteen, ruoka- ja yksityistalouteen, sivuansioihin ja eläkeläisille sekä työväen palkkoihin luovutettujen tuotteiden, etuuksien ja hevostöiden raha-arvo.

3) Maataloudesta omaisuuden lisäämiseen, kuten uudisrakennuksiin ja -viljelyksiin, perusparannuksiin ja kaluston lisäykseen luovutettujen tuotteiden, etuuksien ja hevostöiden raha-arvo.

4) Maataloustuotannosta johtunut lisäys varastoissa, puutarhakasvillisuudessa ja kotieläimistössä.

Kokonaistuottoon sisältyvät myös asuinrakennuksista ym. maatalousomaisuuteen luetuista rakennuksista saadut vuokrat viljelijäperheen ja palkkaväen sekä eläkeläisten arvioidun asuntoetuuden ohella.

Aikaisemmasta poiketen eivät kalastustulot sisälly enää kokonaistuottoon, vaan ne on käsitelty yksityistaloudessa tai jos ne ovat olleet huomattavan suuret, niin ne on luettu kuten aikaisemminkin sivuansioihin. Vastaavat muutokset on tehty myös kustannuspuolella. Kun mainitut erät kokonaistuotossa ja liikekustannuksessa ovat olleet erittäin pieniä, ei tehdyillä muutoksilla ole käytännöllistä merkitystä.

Kuten aikaisemminkin sisältyvät kokonaistuottoon myös maatalouden välittömäksi tueksi tarkoitettut valtionavustukset (esim. lehmänpitoavustus), mikäli näitä ei ole vähennetty liikekustannuksen vastaavista eristä (esim. väkilannoiteavustus). Siten maatalouden välittömäksi tueksi tarkoitettut avustukset vaikuttavat liikekuluksiin joko tuoton lisäyksinä tai kustannusten vähennyksinä. Sitä vastoin investointiluontoiset avustukset (esim. salaojituspalkkiot) eivät sisälly maatalouden kokonaistuottoon.

1. Kokonaistuotto ja sen rakenne

Maatalouden kokonaistuotto, joka esitetään tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain taulukossa 11, on jaettu entiseen tapaan seuraaviin pääryhmiin: kotieläintuotto, kasvinviljelytuotto ja muu tuotto. Kun verrataan eri ryhmien suhteellista osuutta, niin voidaan havaita, että suurimman ryhmän, kotieläintuoton, osuus on Etelä-Suomessa selvästi alhaisin ja kasvinviljelytuoton vastaavasti korkein. Edelliseen tilivuoteen verrattuna ovat mainitut osuudet muuttuneet varsin vähän, kuten seuraavista luvuista ilmenee.

	Kotieläintuotto		Kasvinviljelytuotto % kokonaistuotosta		Muu tuotto	
	1961/62	1960/61	1961/62	1960/61	1961/62	1960/61
Etelä-Suomi	67.7	66.8	27.2	28.0	5.1	5.2
Sisä-Suomi	81.5	78.0	11.9	15.3	6.6	6.7
Etelä-Pohjanmaa	80.0	72.5	14.7	22.9	5.3	4.6
Pohjois-Pohjanmaa	82.9	80.8	11.6	13.8	5.5	5.4
Koillis-Suomi	85.9	83.5	6.9	8.8	7.2	7.7
Koko maa	75.4	72.7	18.9	21.6	5.7	5.7

Merkittävin muutos on tapahtunut Etelä-Pohjanmaalla, jossa kotieläintuoton osuus on huomattavasti kasvanut ja kasvinviljelytuoton vastaavasti vähentynyt.

Seuraavassa asetelmassa esitetään tutkimusalueittain kokonaistuoton arvot hehtaaria kohden tarkasteltavana olevalta ja sitä edelliseltä talousvuodelta. Luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Etelä-Suomi	109 910	110 249
Sisä-Suomi	104 132	100 698
Etelä-Pohjanmaa	92 118	89 242
Pohjois-Pohjanmaa	86 466	85 266
Koillis-Suomi	105 559	102 215
Keskimäärin	103 343	101 825

Maatalouden kokonaistuotto on hiukan noussut kaikkialla muualla paitsi Etelä-Suomessa, jossa se on pysynyt suunnilleen entisenä. Keskimääräinen lisäys on 1.5 % eli 1 518 mk hehtaaria kohden.

2. Maatalouden myyntituoton rakenne

Maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahatulot esitetään taulukossa 12. Näihin on luettu vain sellaiset erät, jotka on otettu huomioon maatalouden kokonaistuottoa laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saadut tulot. Esimerkiksi jos tilalla on myyty traktori, ei siitä saatu hinta sisälly näihin tuloihin. Vastaavasti maatalouden liikekustannusta laskettaessa ei traktorin ostohintaa ole luettu maatalouden varsinaisiin rahamenoihin.

Verrattuna edelliseen talousvuoteen ovat varsinaiset maataloustulot nousseet hehtaaria kohden keskimäärin 3 358 mk eli 4.3 %. Eri tuotantoaarojen rahatuoloissa tapahtuneet muutokset ilmenevät seuraavasta asetelmasta, jossa ovat luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Nautakarja	8 760	7 702
Maitotalous	44 389	42 889
Siat	8 520	7 317
Siipikarja	3 716	4 019
Muut eläimet	353	357
Kotieläintalous yhteensä	65 738	62 284
Kasvinviljely	15 897	15 920
Muut tulot	688	761
Yhteensä	82 323	78 965

VI. Maatalouden liikekustannus

Maatalouden liikekustannukseen on luettu maatalouden säännöllistä hoitoa varten tilivuoden aikana uhratut rahamenot, yksityis-, ruoka-, metsä- ja sivuan-siotaloudesta saatujen luontaisuuoritusarvojen arvot sekä ne maatalousomaisuuden vähennykset, jotka ovat syntyneet tuotannon, jalostamisen ja keskimääräistä kulumista vastaavan poiston kautta. Tuloja, jotka on saatu tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä, ei ole luettu kokonaistuottoon. Vastaavasti omaisuuden lisäyksestä aiheutuneet menot eivät kuulu liikekustannukseen. Kor-ko-, vero- ja vuokramaksut eivät tässä myöskään sisälly liikekustannukseen, joten maatalous on oletettu niistä vapaaksi ja siten ne on maksettava liikeylijäämästä.

1. Liikekustannus ja sen rakenne

Liikekustannus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin pääryhmiin: työkustannus, ostotarvikekustannus, poistot ja kunnossapito sekä muu kustannus. Taulukossa 13 esitetään liikekustannuksen ja sen eri ryhmien arvot tarkasteltavana olevalta vuodelta.

Työkustannukseen on luettu ainoastaan maatalouden juoksevia töitä koskevat ihmistyökustannukset. Näihin sisältyvät vieraalle työvoimalle maksetut aika- ja urakkapalkat sekä viljelijäperheen omalle työlle arvioitu palkka.

Ostotarvikekustannukseen on luettu rehut, lannoitteet ja siemenet. Rehukus-tannuksessa on otettu huomioon vain ostorehut. Siten tilalla tuotetut rehut eivät sisälly tähän kustannukseen. Samoin on menetelty siemenien ja lannoitteiden kohdalla. Lannoitekustannuksista on entiseen tapaan vähennetty viljelijöille an-netut väkilannoiteavustukset. Ostetut polttoaineet on käsitelty muiden kus-tannusten ryhmässä.

Poistot ja kunnossapito-ryhmän kotieläinlääkäriseen on luettu eläinlääkäri- ja lääkemenot, kantakirja-, astutus- ja keinosiemennysmaksut, karjantarkkailu-kulut, kengitysmenot yms. sekä eläinten poistonluontoiset arvonalennukset. Ka-lusto- ja rakennuskustannuksiin kuuluvat vuotuiset poistot sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset niihin luettuna myös omasta metsästä saatu puuta-vara. Sitä vastoin niihin eivät sisälly tilan palkkavaen ja viljelijäperheen suorit-tamista korjaus- ja kunnossapitotöistä aiheutuneet kustannukset, sillä ne on luettu maatalouden yhteiseen työkustannukseen.

Edelliseen talousvuoteen verrattuna on useimmissa kustannuserissä tapah-tunut lisäystä, kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee. Siinä esitetyt luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Työkustannus yhteensä	51 810	46 994
Palkat	6 825	6 851
Viljelijäperheen oman työn arvo	44 985	40 143
Ostotarvikkeet yhteensä	20 506	18 605
Rehut	11 188	9 847
Lannoitteet	7 857	7 650
Siemenet	1 461	1 108
Poistot ja kunnossapito yhteensä	15 125	14 084
Kotieläimet	1 974	1 824
Kalusto ja koneet	6 756	6 133
Rakennukset	6 395	6 127
Muu kustannus	10 699	8 749
Liikekustannus yhteensä	98 140	88 432
Liikekustannus ilman viljelijäperheen työn arvoa	53 155	48 289

Viljelijäperheen oman työn arvoa osoittavat luvut asetelmassa eivät ole keskenään vertailukelpoisia syystä, joka ilmenee tuonnempana olevasta ihmistyökustannuksen selvityksestä. Tästä johtuu, ettei työkustannuksia eikä myöskään liikekustannuksen kokonaisarvoja voida suoraan vertailla. Sentähden asetelmaan on merkitty myös sellaiset luvut, jotka osoittavat liikekustannuksen arvoja, joista on vähennetty viljelijäperheen palkkavaatimukset.

2. Rahassa suoritettu liikekustannus

Taulukossa 14 esitetään maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahamenot. Niihin on luettu ainoastaan maatalouden juokseviin menoihin käytetyt erät eli menot, jotka on otettu huomioon liikekustannusta laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly investointiluontoiset menot kuten uusien koneiden sekä kaluston hankintaan käytetyt erät. Vastaavalla tavalla on menetelty, kuten aikaisemmin jo mainittiin, maatalouden varsinaisten rahatulojen kohdalla, joihin ei ole luettu tilikauden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja tuloja.

Maatalouden rahamenot ovat edellisestä vuodesta kohonneet kaikilla tutkimusalueilla, kuten seuraavat painotetut luvut osoittavat.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Etelä-Suomi	42 842	41 635
Sisä-Suomi	42 130	37 637
Etelä-Pohjanmaa	32 460	29 427
Pohjois-Pohjanmaa	33 482	30 387
Koillis-Suomi	45 117	39 689
Koko maa	40 431	37 629

Koillis-Suomessa tapahtunut suhteellisen suuri lisäys on aiheutunut lähinnä ostorehujen kohoamisesta. Keskimäärin ovat maatalouden varsinaiset rahamenot nousseet hehtaaria kohden 2 802 mk eli 7.4 %.

3. Ihmistyökustannus

Maatalouden liikekustannukseen sisältyvään työkustannukseen on luettu maatalouden juoksevia töitä koskevat vieraan työvoiman palkkauskustannukset ja viljelijäperheen oman työn arvioitu palkka.

Aikapalkkaisen vieraan työvoiman kokonaispalkkakustannus on määritetty entiseen tapaan siten, että rahapalkkoihin on lisätty sosiaaliset maksut, ruokailukustannus sekä asunto- ym. luontaisedut. Näin saatu summa on sitten jaettu eri talousalojen kesken muunnettujen miestyötuntien suhteessa. Kun täten laskettuun maatalouden osuuteen on vielä lisätty maatalouden urakkapalkat, on saatu taulukossa 13 esitetyt maatalouden palkkakustannukset.

Aikaisemmasta poiketen on viljelijäperheen oman työn palkan arvioimisessa käytetty sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemia maataloustyöntekijöiden, erikseen miesten ja naisten, keskimääräisiä tuntipalkkoja. Kertomalla suoritettujen työtuntien määrällä erikseen miesten ja naisten tuntipalkat on päästy vastaaviin palkkoihin. Miesten kohdalla on tuntipalkkana käytetty 138 mk ja naisten 106 mk. Lasten työn hinnoitus on suoritettu 69 mk:n mukaan, joka on puolet miesten tuntipalkasta. Kun osalla tutkimustiloista on tilikausi alkanut jo huhtikuun alussa, on näillä oma työ hinnoitettu seuraavien tuntipalkkojen perusteella: miehet 137 mk, naiset 105 mk ja lapset 69 mk. Aikaisemmin viljelijäperheen oman työn palkka arvioitiin lähinnä normipalkkojen perusteella. Kun viimeksi mainitut ovat olleet eri syistä alhaisempia kuin sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemat maksetut palkat, eivät viljelijäperheen työn arvot ole aikaisempiin vuosiin nähden täysin vertailukelpoisia. Sama koskee myös liikekustannusta ja verotettavaa puhdasta tuottoa. Viimeksi mainitun arvot on kuitenkin talousvuoden 1960/61 tuloksia koskevassa niteessä laskettu molemmilla tavoilla.

Viljelijäperheen palkkavaatimukseen sisältyy ruumiillista työtä koskevan palkan lisäksi johtotyön arvo. Sen arvioiminen perustuu lähinnä tilakokoon. Taulukossa 13 esitetään maatalouden johtotyön arvot eri tilaryhmissä.

4. Työnmenekki

a. Ihmistyö

Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman työtuntimäärät esitetään taulukossa 15. Niihin eivät sisälly urakkatyöt eivätkä viljelijäperheen suorittamat sivuansio- ja yksityistalouden työt. Kun maatalouden juoksevista töistä seuraa jäljempänä tarkempi selvitys, on tässä esitetty erikseen vain metsätyöt ja uudistustyöt. Viimeksi mainituilla tarkoitetaan investointiluontoisia töitä kuten salaajitus- ja uudistusrakennustöitä.

Maatalouden juoksevien töiden ihmistyönmenekki esitetään taulukossa 16. Entiseen tapaan on työtunnit merkitty erikseen palkkaväen ja viljelijäperheen osalta. Suoritetut työtunnit on ilmoitettu kummassakin ryhmässä vielä eriteltynä miesten, naisten ja lasten kesken. Näitten absoluuttisten tuntien ohella taulukkoon on laskettu myös muunnetut työtunnit, jotta ihmistyönmenekki voitaisiin ilmaista yhdellä luvulla kuten aikaisemminkin. Ne on saatu siten, että miesten tuntimääriin on lisätty naisten tunnit kerrottuna 0.8:lla ja lasten tunnit jaettuna kahdella.

Kun työnmenekkiä osoittaviin tuntimääriin eivät sisälly urakkaluontoiset työt, on taulukkoon 16 merkitty myös maatalouden juoksevia töitä koskevat urakkapalkat.

Seuraavassa asetelmassa olevat painotetut luvut osoittavat maatalouden juoksevien töitten työnmenekkiä muunnettuina tunteina hehtaaria kohden.

	1961/62	1960/61
Etelä-Suomi	309	325
Sisä-Suomi	414	423
Etelä-Pohjanmaa	329	319
Pohjois-Pohjanmaa	326	341
Koillis-Suomi	436	444
Koko maa	350	359

Edelliseen tilivuoteen verrattuna työnmenekki on selvästi alentunut muilla alueilla paitsi Etelä-Pohjanmaalla, jossa tuntimäärä on vähän noussut. Se johtuu pääasiassa siitä, että tutkimustilojen luku siellä on huomattavasti lisääntynyt. Tilivuonna 1960/61 se oli 86 ja vuotta myöhemmin 112.

b. Hevostyö

Hevostyön määrät tilaa kohden eri alueilla ja suuruusluokissa esitetään taulukossa 17. Maatalouden juoksevat työt on laskettu myös hehtaaria kohden. Lukuihin sisältyvät sekä omien että vieraitten hevosten työt.

Edellisestä talousvuodesta on hevostyön määrä alentunut erittäin selvästi, kuten seuraavat tuntimäärät osoittavat. Luvut ovat painottamattomia, joten ne osoittavat vain tämän aineiston keskiarvoja.

	1961/60	1960/61
Maatalouden juoksevat työt t/tila	449	536
Uudistustyöt »	7	9
Metsätyöt »	132	150
Sivuan시오- ym. työt »	51	59
Hevostyötä yhteensä »	639	754
Siitä vuokrattua »	9	8
Tunteja hevosta kohden vuodessa	672	744

c. Traktorityö

Traktorityön tuntimäärät esitetään taulukossa 18. Niihin sisältyvät sekä omien että vuokrattujen traktoreiden työt.

Seuraavassa esitettävät painotetut luvut osoittavat traktoreitten ja hevosten työtuntimääriä maatalouden juoksevissa töissä tarkasteltavana ja sitä edellisenä tilivuotena.

	Hevostyö t/ha		Traktorityö t/ha	
	1961/62	1960/61	1961/62	1960/61
Etelä-Suomi	29	34	20	19
Sisä-Suomi	49	54	15	14
Etelä-Pohjanmaa	34	37	15	14
Pohjois-Pohjanmaa	27	32	17	15
Koillis-Suomi	37	44	15	13
Koko maa	35	40	17	16

Luvut osoittavat hevostyön ja traktorityön pinta-alayksikköä kohden laskettujen määrien kehittyneen vastakkaisiin suuntiin, edellinen on vähentynyt ja jälkimmäinen lisääntynyt. Kun työtuntimäärä hevosta kohden vuodessa on alentunut 744 tunnista 672 tuntiin, on traktorityön määrä traktoria kohden laskettuna pysynyt suunnilleen entisenä. Tarkasteltavana tilivuonna se oli 514 tuntia ja edellisenä 515 tuntia.

VII. Maatalouden liiketulokset

Maatalouden liiketulokset tilivuodelta 1961/62 esitetään taulukossa 19. Varsinaisten tulosten ohella on mainittuun taulukkoon merkitty myös maatalouden kokonaistuoton ja liikekustannuksen arvot. Eri suuruusluokkien tuloksia tarkasteltaessa on kiinnitettävä huomiota vastaaviin tilamääriin, sillä varsinkin kolmannen suuruusluokan tiloja on eräillä alueilla varsin vähän. Lisäksi on tulosten suhteen huomattava, että ne koskevat vain kirjanpito-tiloja, joilla tuotostaso on selvästi korkeampi kuin keskimäärin maan kaikilla tiloilla.

1. Verotettava puhdas tuotto

Maatalouden puhtaalla tuotolla tarkoitetaan kokonaistuoton ja liikekustannuksen erotusta. Kun liikekustannukseen eivät tässä sisälly verot eikä velkojen korot, on mainittu erotus velattoman maatalouden verotettava puhdas tuotto, josta käytetään myös nimitystä liikeylijäämä. Sen arvot tarkasteltavalta tilivuodelta esitetään tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain taulukossa 19.

Kuten ihmistyökustannusta koskevassa selvityksessä jo mainittiin, on viljelijäperheen tekemän työn hinnoittaminen suoritettu sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemien maataloustyöntekijöille maksettujen keskimääräisten tuntipalkkojen mukaan. Aikaisemmin hinnoittaminen perustui lähinnä normituntipalkkoihin. Tilivuoden 1960/61 tuloksia koskevassa niteessä verotettavan puhtaan tuoton arvot eri tilaryhmissä esitettiin molemmilla tavoin laskettuina. Sentähden tarkasteltavana olevan talousvuoden ko. tulosluvut ovat suoraan vertailukelpoisia vain niihin verotettavan puhtaan tuoton arvoihin, joita laskettaessa viljelijäperheen oma työ on määritetty sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemien maksettujen tuntipalkkojen mukaan.

Seuraavassa asetelmassa esitetään verotettavan puhtaan tuoton arvot tutkimusalueittain tilivuosina 1961/62 ja 1960/61. Luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Etä-Suomi	14 443	18 674
Sisä-Suomi	—3 185	1 266
Etä-Pohjanmaa	2 668	9 119
Pohjois-Pohjanmaa	559	4 667
Koillis-Suomi	—8 868	—2 884
Koko maa	5 203	9 946

Luvut osoittavat, että verotettava puhdas tuotto on edellisestä vuodesta erittäin selvästi alentunut. Se onkin luonnollista, kun otetaan huomioon, että tilivuosi 1960/61 oli maataloudessa poikkeuksellisen edullinen. Silloin kirjanpito-tilojen keskimääräinen rehuyksikkösato hehtaaria kohden oli 2 643 ry ja tilivuonna 1961/62 vastaavasti 2 457 ry.

2. Maatalousylijäämä

Maatalousylijäämä saadaan siten, että kokonaistuotosta vähennetään liikekustannuksen muut erät paitsi viljelijäperheen työn arvo. Maatalousylijäämään sisältyvät siten sekä maatalouteen kiinnitetylle pääomalle saatu korko että viljelijäperheen työlle saatu palkka. Taulukossa 19 esitettyjä maatalousylijäämän arvoja laskettaessa ei kustannuksiin ole luettu veroja.

Maatalousylijäämän suhteellinen suuruus riippuu mm. viljelijäperheen suorittamasta työmäärästä. Kun pientiloilla mainittu työmäärä on suhteellisesti suurempi kuin keskikokoisilla ja suurilla tiloilla, joilla käytetään runsaammin palkkaväkeä, on maatalousylijäämäkin ensiksimainituilla korkeampi, kuten eri suuruusluokkien luvuista ilmenee.

Maatalousylijäämä on edellisestä talousvuodesta alentunut kaikilla tutkimusalueilla, kuten seuraavat painotetut keskiarvot osoittavat.

	1961/62 mk/ha	1960/61 mk/ha
Etelä-Suomi	52 916	56 360
Sisä-Suomi	49 107	51 964
Etelä-Pohjanmaa	48 217	51 482
Pohjois-Pohjanmaa	44 747	47 950
Koillis-Suomi	48 601	53 403
Koko maa	50 188	53 536

Markkamääräisesti eniten maatalousylijäämä on pienentynyt Koillis-Suomessa (4 802 mk) ja vähiten sisäsuomalaisilla kirjanpitotiloilla (2 857 mk). Keskimäärin koko maassa se on alentunut hehtaaria kohden 3 348 mk eli 6.3 %.

3. Kannattavuuskerroin

Kannattavuuskertoimella tarkoitetaan suhdelukua, joka saadaan, kun maatalousylijäämä jaetaan viljelijäperheen arvioidun palkan ja maatalouteen sidotun pääoman korkovaatimuksen summalla. Jos mainittu summa on yhtä suuri kuin maatalousylijäämä, on kannattavuuskertoimen arvo 1.0. Tässä tapauksessa katsotaan maatalouden tuotantokustannusten tulleen peitetyiksi. Jos kertoimen arvo on korkeampi kuin 1.0, on maatalous tuottanut voittoa. Jos sen arvo on pienempi kuin 1.0, on tulos ollut tappiollinen.

Taulukossa 19 olevia kannattavuuskertoimen arvoja laskettaessa on pääomien korkovaatimus määritetty viiden prosentin mukaan.

VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia

1. Hevostaloutta koskevia laskelmia

Tilivuodelta 1961/62 on näihin laskelmiin saatu aineistoa tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavilta tilamääriltä:

	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	5	15	9	7	36
Sisä-Suomi	1	1	—	—	2
Etelä-Pohjanmaa	1	20	4	—	25
Koillis-Suomi	9	4	—	—	13
Yhteensä	16	40	13	7	76

Pohjois-Pohjanmaalta ei ole ainoatakaan hevoslaskelmaa ja Sisä-Suomen alueelta on vain kaksi. Aineiston suhteellisen pienen tilamäärän vuoksi tulokset on laskettu vain keskimäärin ja työntuotantoryhmittäin. Niissä työtuntien vuotuiset määrät ovat työhevosta kohden olleet seuraavat:

Työntuotantoryhmä	Maatalouden juoksevaa työtä		Muuta työä tuntia	Yhteensä tuntia	Vaihtelu tuntia
	tuntia	%			
1	172	56.8	131	303	178— 391
2	349	70.1	149	498	410— 587
3	419	62.4	253	672	620— 773
4	615	66.0	317	932	842— 984
5	806	63.6	462	1 268	1 001—1 712

Taulukossa 20 esitetään yksityiskohtaiset laskelmatulokset keskimäärin ja eri työntuotantoryhmissä sekä myös niiltä laskelmatiloilta, joilla hevostyötuntin kustannus on ollut alin ja korkein. Tuotto- ja kustannuserät on entiseen tapaan laskettu työhevosta kohden.

Peruskustannus on ollut tilivuonna 1961/62 työhevosta kohden keskimäärin 45 102 mk eli 975 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Hevostyötuntia kohden peruskustannus oli vastaavasti 68:02 ja 58:19 sekä peruskustannuksen osuus kaikista kustannuksista 47.8 ja 46.8 %. Hevosten hoitotyökustannus, peruskustannuksen suurin erä, oli kertomusvuonna 22 040 mk työhevosta kohden ja 33:24 mk hevostyötuntia kohden. Koko peruskustannus on tilivuodesta 1937/38 kohonnut työhevosta kohden 27.6-kertaiseksi ja hevostyötuntia kohden 63.7-kertaiseksi. Koska laskelmatilojen keskimääräinen vuotuinen työhevosen tuntimäärä on ollut kertomusvuonna ainoastaan 43.3 % tilivuoden 1937/38 vastavasta määrästä, on peruskustannus noussut työtuntia kohden 2.3 kertaa jyrkemmin kuin työhevosta kohden.

Rehukustannus on ollut työhevosta kohden keskimäärin 49 203 mk eli 979 mk pienempi kuin edellisenä vuonna. Rehua ovat laskelmatilojen hevoset

käyttäneet keskimäärin 2 321 ry muunnettua hevosta kohden vuodessa ja hevostyötuntia kohti 3.73 ry. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 2 348 ja 3.24 sekä tilivuodelta 1937/38 2 546 ja 1.89.

Vuotuisen hevostyön määrä sekä hevostyökustannus työhevosta ja suoritettua hevostyötuntia kohden ovat neljänä viimeisenä talouskautena ja tilivuonna 1937/38 olleet laskelmatiloilla seuraavat:

	Laskelma-tilojen lukumäärä	Muunn. ha tilaa kohden	Työtunteja työhevosta kohden	Hevostyökustannus		Hevostyötunnin kustannus	
				mk	suhdeluku	mk	suhdeluku
1961/62	76	21.60	663	91 617	1 992	138:17	4 606
1960/61	66	20.65	758	89 412	1 944	117:91	3 930
1959/60	89	19.97	748	93 617	2 036	125:13	4 171
1958/59	60	21.07	768	84 889	1 846	110:59	3 686
1937/38	156	30.61	1 532	4 599	100	3:—	100

Työhevosta kohden laskettu työn määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta 95 tunnilla ja hevostyön kustannus työhevosta kohden on samalla lisääntynyt 2 205 markalla. Hevostyötunnin kustannus on noussut 20:26 mk eli 17.2 %. Hevostyökustannus on tilivuodesta 1937/38 kasvanut työhevosta kohden noin 20-kertaiseksi ja hevostyötunnin kustannus on kohonnut vastaavasti 46-kertaiseksi.

Hevostuntien jakaantuminen eri töiden kesken työhevosta kohden laskelmatiloilla ja kaikilla kirjanpito viljelmillä selviää seuraavasta asetelmasta:

	Tiliv. 1961/62				Tiliv. 1937/38			
	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%
Maatal. juoksevat työt	472	70.2	430	64.9	1 219	83.7	1 271	82.9
Metsätaloustyöt	138	20.5	181	27.3	125	8.6	141	9.2
Sivuansiotyöt	53	7.9	43	6.5	70	4.8	79	5.2
Uudistus- ym. työt	9	1.4	9	1.3	43	2.9	41	2.7
Yhteensä	672	100.0	663	100.0	1 457	100.0	1 532	100.0

Konetyön huomattavan lisääntymisen johdosta ovat varsinaisen maatalouden juoksevat hevostyöt supistuneet työhevosta kohden laskelmatiloilla 33.8 %:iin ja kaikilla kirjanpito viljelmillä 38.7 %:iin siitä, mitä niitä oli tilivuonna 1937/38. Myös hevosten sivuansiotyöt sekä varsinkin uudisviljely-, perusparannus-, uudisrakennus- ja yksityistalouden työt ovat vähentyneet huomattavasti. Varsin selvä lisäys on sitävastoin todettavissa metsätaloustöiden suhteen.

Edellä esitettyihin tuntimääriin ei sisälly muilta vuokrattujen hevosten työ, jota tilivuonna 1961/62 on ollut kaikilla kirjanpito tiloilla keskimäärin tilaa kohden yhteensä 9.5 tuntia, tästä maatalouden juoksevaa työtä 6.5 tuntia ja metsätaloustyötä 2.9 tuntia.

Traktorityötä on kertomusvuonna ollut laskelmatiloilla keskimäärin traktoria kohden 495.2 tuntia ja tilaa kohden 449.6 tuntia, josta maatalouden juoksevia töitä oli 377.7 tuntia eli maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden 17.5 tuntia. Mainittuihin tunteihin eivät sisälly vuokratraktoreilla suoritettut työt. Vertailun vuoksi mainittakoon, että kaikilla kirjanpito viljelmillä on kertomusvuoden aikana tehty traktorityötä keskimäärin 513.6 tuntia traktoria kohden ja tilaa kohden 386.7 tuntia ilman vuokratraktoreiden töitä sekä ne mukaanluettuna 404.0 tuntia.

Seuraavassa esitetään vielä eräitä hevosten rehunkulutusta ja arvoa koskevia tietoja laskelmatiloilta.

	1961/62	1960/61	1937/38
Kauroja ym. viljaa muunn. hevosta kohden kg	388	374	672
» » » » » ry	317	317	580
Heiniä » » » » kg	2 936	2 938	2 907
» » » » » ry	1 258	1 240	1 166
Laidunta » » » ry	722	715	711
Muuta rehua » » » kg	140	391	432
» » » » » ry	24	76	89
Rehua yhteensä » » » ry	2 321	2 348	2 546
» » työhevosta » ry	2 475	2 455	2 896
» » hevostyötuntia » ry	3.73	3.24	1.89
Sisäruokintapäiviä hevosta kohden	248	253	259
Sisäruokintarehun keskihinta mk/ry	23:45	24:23	1:52
Väkirehun » »	29:12	32:89	1:95
Laidunrehun » »	11:99	11:80	—:61
Koko rehun » »	19:88	20:44	1:26
Rehukustannus muunn. hevosta kohden mk	46 159	47 995	3 217
» ruokintapäivää » »	126:46	131:49	8:81
» hevostyötuntia » »	74:21	66:17	2:39
» sisäruokintapäivää » »	151:18	156:16	10:75
Rehun menekki keskimäärin päivässä ry	6.36	6.43	6.98
» » sisäruokinnassa » »	6.45	6.45	7.08
» » laitumella » »	6.18	6.40	6.71
Muunnetun hevosen ruokintapäivää kohden hevostyötunteja	1.70	1.99	3.69

2. Nautakarjalaskelmia

Laskelmatilat jakaantuvat tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavasti:

	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	10	42	17	7	76
Sisä-Suomi	4	2	—	—	6
Etelä-Pohjanmaa	1	20	4	1	26
Pohjois-Pohjanmaa	—	2	—	—	2
Koillis-Suomi	9	5	—	—	14
Yhteensä	24	71	21	8	124

Aineiston suppeuden ja epätasaisen jakaantumisen vuoksi tulokset on laskettu ainoastaan keskimäärin ja tuotosryhmittäin. Markkinattomien rehujen jalostus-arvolaskelmaa esittävään taulukkoon 21 on otettu myös tilivuoden 1960/61 vastaavat tulokset.

Laskelmissa on nautakarja käsitelty yhtenä kokonaisuutena, joten tuotto- ja kustannuserät on laskettu n a u t a y k s i k k ö ä k o h d e n. Rehukustannukseen kuuluu siten myös nuoren karjan ja sonnien rehunkäyttö.

Peruskustannukseen, johon sisältyvät kaikki muut kustannukset paitsi rehujen hinta, ei ole luettu eläinten arvonvähennyistä eikä eläinten ostoa, mikäli näiden yhteenlaskettu arvo on eläinomaisuuden lisäyksen ja myynnin yhteisarvoa pienempi. Näin ollen eläimiä koskevat tuottoerät ovat nettolukuja, joita laskettaessa eläinomaisuuden pienentyminen ja ostot on otettu huomioon vähennyksinä. Työkustannukseen kuuluvat sekä nautakarjanhoidon että maitotalouden hyväksi suoritettua ihmis-, hevos-, auto- ja traktorityöstä aiheutuneet kustannukset. Kolmea viimeksi mainittua työtä on ollut suhteellisen vähän, sillä nautakarjalouden

töihin ei ole luettu rehujen kuljetusta navetan yhteydessä tai sen välittömässä läheisyydessä oleviin rehusuojoihin.

Keskimääräinen maitotuotos on lehmää kohden lisääntynyt edellisestä vuodesta 79 kg. Koska nautakarjan määrä suhteessa maatalousmaan alaan on vähentynyt ja kun nuoren karjan suhteellinen määrä on kuitenkin samalla lisääntynyt, on maitotuotos vähentynyt selvästi muunnettua hehtaaria ja koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden sekä myös hieman nautayksikköä kohden. Markkinakelpoisen rehun hinta on laskenut rehuyksikköä kohden 2:70 mk ja maitokilon keskimääräinen bruttohinta on noussut 13 penniä.

Maidon myynnistä saadut tulot ovat nautayksikköä kohden olleet samansuuriset kuin edellisenä vuonna. Nautakarjaomaisuuden lisäyksen ja myynnin nettoarvo on noussut 670 mk/ny eli 4.3 % edellisen vuoden määrästä, joka puolestaan oli kohonnut vastaavasti peräti 30 % sitä edeltäneen vuoden määrästä. Kertomusvuonna on eläinomaisuuden lisäyksen ja myynnin nettoarvo ollut yksityistapauksissa varsin huomattava ja keskimääräinen arvo 16 207 mk/ny on peräti 51-kertainen tilivuoden 1937/38 vastaavaan arvoon (316 mk) verrattuna. Viimeksimainitun osuus nautakarjatuoton yhteismäärästä (3 939 mk) oli vain 8.0 %, kun vastaava kertomusvuoden suhde oli 13.0 %. Maidon luontoisluovutuksen vastaavat osuudet ovat olleet 692 mk eli 17.6 % ja 10 638 mk eli 8.6 %. Maidon koko osuus nautakarjan tuotosta on ollut laskelmatiloilla vastaavasti 3 325 mk/ny eli 84.4 % ja 100 919 mk/ny eli 81.3 %.

Peruskustannus on noussut 4 141 mk/ny eli 9.4 % ja sen suhteellinen osuus kaikista kustannuksista on kohonnut edellisen vuoden 35.8 %:sta 38.9 %:iin. Peruskustannus on ollut lypsylehmää kohden 61 100 mk eli 6 533 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Maitokiloa kohden se on ollut 16:39 mk, mikä on 1:43 mk edellisen vuoden vastaavaa arvoa korkeampi.

Ostorehuihin, kivennäisaineisiin ja vitamiinivalmisteisiin on käytetty nautayksikköä kohden keskimäärin 7 945 mk, mikä on 472 mk eli 5.6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Markkinakelpoisen kotoisen rehun kustannus on lisääntynyt 1 776 mk/ny eli 7.2 %, mutta sen määrä ny:ä kohden on kohonnut peräti 129 ry eli 18.7 %. Aikaisemmin mainittu markkinakelpoisen rehun halpeneminen kuvastuu näistä luvuista. Koko markkinakelpoisen rehun määrä on noussut edellisestä vuodesta 112 ry/ny eli 12.5 %. Markkinattomien rehujen eli perusrehun yhteinen määrä on lisääntynyt vain 11 ry/ny eli 0.5 %, sillä vaikka heinien syöttö on kasvanutkin 79 ry:llä, on olkien ja muun perusrehun käyttö vähentynyt yhteensä 68 ry:llä. Eläinten kasvatuksen myyntiä varten edelleenkin lisääntyttä on koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden saatu maitomäärä pienentynyt 4.1 kg.

Markkinattomien rehujen jalostusarvoksi on laskelmatiloilla saatu 41 380 mk/ny, mikä on kolmannes tuoton arvosta ja 19:64 mk/ry. Edellisen vuoden vastaavat tulokset olivat 46 012 mk/ny, 37.3 % ja 21:95 mk/ry, joten kertomusvuoden jalostusarvo on ny:ä kohden 4 632 mk ja ry:ä kohden 2:31 mk edellisen tilivuoden arvoja pienempi.

Erilaisten tuotosten vaikutuksen selvittämiseksi on laskelma-aineisto entiseen tapaan ryhmitetty viiteen tuotoluokkaan, joiden tulokset esitetään taulukossa 22.

Maitotuotoksen kasvaessa tuotto on lisääntynyt sekä nauta- että rehuyksikköä kohden. Se on noussut myös maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden, ollen kuitenkin korkein tuoton määrä neljännessä tuotoluokassa. Maitotuotoksen kohotessa ovat sekä työkustannus että koko peruskustannus ja sen osuus koko kustannuksesta pienentyneet maitokiloa kohden.

Tuotosmäärien noustessa ovat varsinkin tuorerahun ja markkinakelpoisen rehun määrät kasvaneet nautayksikköä kohden. Samalla on myös keskimääräinen tilakoko suurentunut kolmannessa tuotosluokassa esiintyvää pientä poikkeusta lukuunottamatta. Niinkään kivennäisaineiden ja vitamiinivalmisteiden kustannus on kohonnut, ollen korkeimmassa tuotosryhmässä noin 2.5-kertainen alimman tuotosluokan keskimäärään verrattuna.

Maidon vuosituotoksen lehmää kohden lisääntyessä on markkinattomien rehun jalostusarvo kohonnut sekä nautaehtä rehuyksikköä kohden. Korkeimman tuotoksen ryhmässä keskimääräinen jalostusarvo on rehuyksikköä kohden 22:96 mk, mikä on 12:42 mk eli 118 % suurempi kuin alimmassa tuotosluokassa.

IX. Metsätalous

Metsätalouden rahatulot ja -menot esitetään koko rahaliikettä koskevissa taulukoissa (9 ja 10). Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman tekemät metsätyöt ilmenevät taulukosta 15. Näitten suhteen on huomattava, että niihin eivät sisälly urakkapalkalla suoritettut työt. Hevosten ja traktorien metsätyöt on esitetty taulukoissa 17 ja 18.

Tutkimustiloilla käytetyn puutavaran määrät selviävät taulukosta 23. Kirjanpitotilojen omasta metsästä saatu puutavara muodostaa pääosan tilojen kokonaiskulutuksesta, sillä ostettua puutavaraa käytetään maatiloilla suhteellisen vähän. Maatalouden puunkulutus on jaettu kahteen ryhmään: polttopuut ja muut. Viimeksi mainittu ryhmä muodostuu pääasiassa rakennuspuista, sillä puun käyttö kaluston korjauksiin ym. tarkoituksiin on suhteellisen vähäistä. Taulukossa 23 esitetään lisäksi ruoka- ja yksityistalouden sekä eläkeläisille annettujen polttopuiden määrät tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain.

Puutavaran käyttö kirjanpitotiloilla on pysynyt suunnilleen samansuuruisena kuin aikaisempinakin vuosina, kuten seuraavassa asetelmassa olevista kolmen talousvuoden keskimääräisistä luvuista voidaan todeta.

	1961/62	k-m ³ /tila 1960/61	1959/60
Maatalouteen yhteensä	19.1	19.5	18.1
Polttopuuta	13.6	13.9	13.3
Muuta	5.5	5.6	4.8
Ruokatalouteen	8.0	8.3	8.8
Yksityistalouteen	10.6	10.3	10.2
Eläkeläisille	0.8	0.7	0.8
Käyttö yhteensä	38.5	38.8	37.0

Omasta metsästä saadun puutavaran arvolla on hyvitetty metsätaloutta ja veloitettu vastaavasti muita taloushaaroja. Tällöin puutavara on tarkasteltavana vuonna hinnoitettu keskimäärin eri tutkimusalueilla seuraavasti:

Etelä-Suomi	1 876	mk/k-m ³
Sisä-Suomi	1 610	»
Etelä-Pohjanmaa	1 733	»
Pohjois-Pohjanmaa	1 870	»
Koillis-Suomi	1 877	»

Kaikilla tutkimustiloilla keskimäärin on vastaava hinta ollut 1 792 markkaa.

X. Ruokatalous

1. Ruokailukustannus ja ruokailupäivät

Ruokailukustannukseen, joka esitetään taulukossa 24, on luettu ruokataloudessa käytettyjen oman tilan tuotteiden arvo, ruokatalouden rahamenot ja ruokataloustyön arvo. Kustannuksiin eivät tässä sisälly rakennusvuokrat eikä ruokatalouskalustoon kiinnitetyn pääoman korko. Toisaalta ruokataloutta ei tilipäätöksissä ole hyvitetty ruokajätteiden arvolla, koska sen on katsottu vastaavan suunnilleen edellä mainittuja kustannuseriä.

Ruokailukustannus on laskettu muunnettua ruokailupäivää kohden. Muuntaminen on suoritettu siten, että 2—12-vuotiaitten ruokailupäivien määrä on kerrottu 0.5:llä, alle 2-vuotisia lapsia ei ole otettu huomioon lainkaan ja yli 12-vuotiaitten ruokailun on katsottu vastaavan täysi-ikäisten ruokailupäivää.

Ruokailupäivän hinta on kirjanpitotiloilla edelleen noussut, kuten seuraavassa asetelmassa olevat kolmen viimeisen tilivuoden keskimääräiset luvut osoittavat.

	Ruokailukustannus mk/ruokailupäivä		
	1961/62	1960/61	1959/60
Maatilan tuotteet	87:94	85:65	86:26
Rahamenot	131:32	124:04	113:80
Työkustannus	86:41	80:35	79:45
Yhteensä	305:67	290:04	279:51

Muunnettujen ruokailupäivien lukumäärät tilaa kohden ilmenevät taulukosta 24. Ne on eritelty viljelijäperheen, palkkaväen ja muitten ruokailijoiden kesken. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat isäntäväen vieraat, eläkeläiset ja maksavat ruokailijat. Kun ruokailupäivien lukumäärä jaetaan vuoden päivien määrällä, saadaan vuosiruokailijoiden määrä tilaa kohden.

2. Oman tilan tuotteiden kulutus

Taulukossa 25 esitetään tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden kulutus vuosiruokailijaa kohden. Viljamäärät on ilmoitettu taulukossa jyvänä, joista on laskettu saatavan jauhoja ja suurimoita seuraavasti: vehnästä 70 %, rukiista 97 % ja ohrasta 75 %.

Näiden tuotteiden kulutusmäärät vuosiruokailijaa kohden ovat kahtena viimeisenä tilivuonna olleet kirjanpitotiloilla keskimäärin seuraavat:

	1961/62	1960/61
Maito	456.7 kg	457.1 kg
Sianliha	7.3 »	8.1 »
Muu liha	5.0 »	5.2 »
Kanamunat	6.9 »	6.7 »
Vehnä	56.3 »	57.1 »
Ruis	30.8 »	34.7 »
Ohra	30.3 »	31.9 »
Peruna	177.9 »	179.8 »

Kaikkien muiden oman tilan tuotteiden paitsi kananmunien kohdalla on käyttö vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna.

TAULUKOT
TABLES

Taul. 1. Maankäyttölajit ha/tila
 Jorddispositionsslag ha/gård
 Land use categories

Alue ja suuruusluokka ¹⁾	Muunn. ala ²⁾	Puutarha ¹⁰⁾	Pelto ¹¹⁾	Niitty ¹²⁾	Laidun ¹³⁾ (ei pelto- laitumia)	Ralviot ¹⁴⁾	Kasvull. metsämaa ¹⁵⁾	Muu ala ¹⁶⁾ (ei vesistöjä)	Koko ala ¹⁷⁾	
Etelä-Suomi ²⁾	I	7.55	0.07	7.23	0.20	0.35	0.09	20.34	1.97	30.25
	II	15.73	0.10	15.19	0.46	0.52	0.17	32.99	2.68	52.11
	III	35.14	0.24	34.05	0.78	1.23	0.10	79.82	4.56	120.78
	IV	66.36	0.43	64.05	1.10	2.80	1.18	142.72	17.02	229.30
	Keskimäärin ⁸⁾	22.26	0.15	21.50	0.52	0.83	0.21	49.37	4.08	76.66
Sisä-Suomi ³⁾	I	7.58	0.05	7.12	0.14	0.47	0.25	36.68	2.66	47.37
	II	15.17	0.08	14.27	0.54	1.12	0.18	73.77	4.38	94.34
	III	33.43	0.17	31.61	1.49	2.54	0.16	183.22	8.70	227.89
	Keskimäärin	13.97	0.07	13.15	0.48	1.01	0.20	69.54	4.12	88.57
Etelä-Pohjanmaa ⁴⁾ . . .	I	8.04	0.03	7.85	0.09	0.05	0.31	22.85	4.81	35.99
	II	16.23	0.04	16.02	0.18	0.13	0.11	39.74	7.36	63.58
	III	31.76	0.04	31.43	0.25	0.52	—	67.06	15.29	114.59
	Keskimäärin	15.57	0.04	15.35	0.16	0.15	0.15	37.96	7.43	61.24
Pohjois-Pohjanmaa ⁵⁾ .	I	7.91	0.02	7.67	0.22	0.02	0.27	34.98	6.92	50.10
	II	15.73	0.04	15.16	1.10	0.26	0.26	51.69	8.69	77.20
	III	30.53	0.04	29.75	1.86	0.18	0.58	70.78	21.18	124.37
	Keskimäärin	14.04	0.03	13.57	0.85	0.17	0.29	47.26	8.91	71.08
Koillis-Suomi ⁶⁾	I	7.02	0.02	6.48	0.73	0.11	0.55	70.19	23.89	101.97
	II	13.18	0.04	12.06	2.23	0.35	0.54	82.40	29.87	127.49
	III	31.92	0.07	31.04	4.86	—	0.57	221.31	71.96	329.81
	Keskimäärin	10.85	0.03	10.04	1.58	0.21	0.55	82.07	28.62	123.10
Koko maa ⁷⁾	Keskimäärin	17.37	0.10	16.65	0.64	0.69	0.26	57.90	7.92	84.16

¹⁾ Område och storleksklass. ²⁾ Södra Finland. ³⁾ Inre Finland. ⁴⁾ Sydösterbotten. ⁵⁾ Nordösterbotten. ⁶⁾ Nord-östra Finland. ⁷⁾ Hela landet. ⁸⁾ I medeltal. ⁹⁾ Reducerad areal. ¹⁰⁾ Trädgård. ¹¹⁾ Åker. ¹²⁾ Äng. ¹³⁾ Betesmark utom åker. ¹⁴⁾ Röjningar. ¹⁵⁾ Växtlig skogsmark. ¹⁶⁾ Övrig areal utom vattenområden. ¹⁷⁾ Totalareal.

¹⁾ Regions and size classes. ²⁾ South Finland. ³⁾ Central Finland. ⁴⁾ South Ostrobothnia. ⁵⁾ North Ostrobothnia. ⁶⁾ Northeast Finland. ⁷⁾ Whole country. ⁸⁾ Average. ⁹⁾ Area adjusted. ¹⁰⁾ Carden. ¹¹⁾ Arable land. ¹²⁾ Meadow. ¹³⁾ Pasture. ¹⁴⁾ Clearings. ¹⁵⁾ Forest. ¹⁶⁾ Other. ¹⁷⁾ Total.

Taul. 2. Pellon käyttö % peltoalasta
Åkerns användning i % av åkerarealen
Use of arable land per cent of area

Alue ja suuruustuokka	Vehnä ¹⁾	Ruis ²⁾	Ohra ³⁾	Kaura ⁴⁾	Peruna ⁵⁾	Sokeri- juurikas ⁶⁾	Muut juurekset ⁷⁾	Nurmi ⁸⁾	Kesanto ⁹⁾	Muu peltoala ¹⁰⁾	
Etelä-Suomi	I	9.5	1.4	7.1	22.7	3.6	4.1	1.0	46.7	1.1	2.8
	II	15.4	2.2	5.7	22.1	2.6	2.6	0.7	44.8	1.7	2.2
	III	23.3	2.7	8.2	19.4	2.0	1.9	0.5	35.5	4.2	2.3
	IV	27.0	3.8	9.6	15.1	1.0	2.0	0.2	33.8	4.3	3.2
	Keskimäärin	20.5	2.7	7.6	19.5	2.1	2.3	0.6	39.0	3.2	2.5
Sisä-Suomi	I	3.1	4.0	10.7	18.0	3.9	1.0	1.4	55.4	0.8	1.7
	II	4.9	5.4	9.8	17.9	3.7	1.1	1.3	52.3	1.5	2.1
	III	7.0	6.2	9.9	16.6	2.9	0.5	0.8	48.5	3.2	4.4
	Keskimäärin	5.0	5.3	10.0	17.7	3.6	1.0	1.2	52.2	1.7	2.3
Etelä-Pohjanmaa	I	2.2	5.4	8.6	15.9	5.1	2.6	1.4	55.9	0.9	2.0
	II	4.3	5.3	7.5	16.6	3.8	1.0	1.1	53.2	3.5	3.7
	III	3.8	8.0	8.6	15.9	2.3	0.3	1.2	50.0	4.2	5.7
	Keskimäärin	4.0	5.8	7.8	16.4	3.7	1.1	1.1	53.0	3.3	3.8
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	0.7	3.8	14.1	10.1	3.2	0.2	2.1	61.2	1.0	3.6
	II	0.8	5.1	14.0	9.8	3.2	0.3	1.8	59.7	1.5	3.8
	III	1.3	7.9	12.3	8.5	2.1	—	1.3	58.3	1.5	6.8
	Keskimäärin	0.8	5.2	13.8	9.7	3.0	0.3	1.8	59.8	1.4	4.2
Koillis-Suomi	I	0.3	0.9	10.1	5.3	3.2	—	1.4	75.5	0.7	2.6
	II	0.4	1.2	12.2	4.9	3.1	—	1.5	70.6	1.8	4.3
	III	4.4	4.7	16.5	5.9	5.7	0.5	0.9	55.8	2.9	2.7
	Keskimäärin	0.9	1.6	12.1	5.2	3.5	0.1	1.3	70.2	1.6	3.5
Koko maa	Keskimäärin	13.2	3.5	8.9	17.2	2.7	1.6	0.9	46.6	2.6	2.8

1) Vete. 2) Råg. 3) Korn. 4) Havre. 5) Potatis. 6) Sockerbeta. 7) Övriga rotfrukter. 8) Vall. 9) Träda.
10) Övrig åkerareal.

1) Wheat. 2) Rye. 3) Barley. 4) Oats. 5) Potato. 6) Sugar beet. 7) Other root crops. 8) Cultivated grass.
9) Fallow. 10) Other.

Taul. 3. Sadot kg/ha
Skörd kg/ha
Yields of cultivated plants

Alue ja suuruusluokka	Kevät- vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Peruna	Sokeri- juurikas	Lanttu	Heinä	Sato ry/ha	
Etelä-Suomi	I	1 997	1 896	2 225	2 324	20 418	26 744	33 653	4 897	2 817
	II	2 145	1 692	2 155	2 370	18 525	26 307	36 659	4 289	2 595
	III	2 102	1 804	2 309	2 486	18 010	26 365	35 517	4 217	2 652
	IV	2 343	1 953	2 455	2 337	18 528	25 679	35 511	4 395	2 747
	Keskimäärin	2 182	1 826	2 308	2 400	18 599	26 258	35 738	4 348	2 668
Painotettu keskiarvo ¹⁾	2 114	1 798	2 235	2 377	18 964	26 382	35 464	4 459	2 684	
Sisä-Suomi	I	1 886	1 549	2 224	2 278	19 604	21 946	31 969	4 830	2 485
	II	1 785	1 483	2 091	2 062	19 792	26 333	33 508	4 376	2 337
	III	1 897	1 382	2 013	2 100	17 777	24 509	37 537	4 419	2 303
	Keskimäärin	1 827	1 469	2 104	2 111	19 438	25 261	33 715	4 484	2 360
	Painotettu keskiarvo	1 852	1 515	2 164	2 192	19 546	23 620	32 869	4 647	2 422
Etelä-Pohjanmaa	I	1 881	1 424	1 806	2 036	16 206	20 138	37 952	4 370	2 294
	II	2 093	1 193	1 890	2 149	16 881	18 956	35 489	4 434	2 294
	III	1 896	1 307	2 182	2 074	14 426	14 457	25 102	3 948	2 077
	Keskimäärin	2 044	1 250	1 936	2 122	16 487	19 071	32 797	4 342	2 254
	Painotettu keskiarvo	1 996	1 289	1 886	2 100	16 403	18 977	35 440	4 365	2 274
Pohjois-Pohjanmaa	I	1 949	1 239	1 951	1 941	20 073	18 378	12 892	4 160	2 056
	II	1 913	1 305	1 834	1 912	17 592	17 587	36 220	3 838	2 004
	III	2 515	1 070	1 899	2 061	14 063	—	—	3 232	1 708
	Keskimäärin	2 003	1 245	1 866	1 937	17 746	17 684	27 000	3 811	1 969
	Painotettu keskiarvo	1 996	1 251	1 890	1 941	18 227	15 939	22 451	3 904	1 992
Koillis-Suomi	I	2 063	1 859	2 219	2 208	19 844	10 000	24 478	4 556	2 218
	II	1 916	1 609	2 040	2 005	20 115	—	22 773	4 285	2 126
	III	2 140	1 053	1 934	1 875	16 701	6 162	—	3 710	2 061
	Keskimäärin	2 077	1 440	2 069	2 054	19 309	6 200	23 307	4 324	2 147
	Painotettu keskiarvo	2 037	1 777	2 172	2 154	19 772	—	23 158	4 468	2 193
Koko maa	Keskimäärin	2 146	1 574	2 167	2 292	18 616	25 604	34 001	4 336	2 492
	Painotettu keskiarvo	2 013	1 599	2 129	2 233	18 720	22 243	32 720	4 444	2 457

¹⁾ Avvägt medeltal

¹⁾ Weighted mean

Taul. 4. Varat ja velat mk/tila
Tillgångar och skulder mk/gård
Assets and debts per farm

Alue ja suuruusluokka	Varat						Velat ⁷⁾		
	Maa- talous ¹⁾	Metsä- talous ²⁾	Sivuvansio- talous ³⁾	Ruoka- ja yksityis- talous ⁴⁾	Kassa ja tilli- saatavat ⁵⁾	Varat yhteensä ⁶⁾	Yhteensä	Va- roista %	
Etelä-Suomi	I	3 415 693	1 471 364	481 425	343 710	55 825	5 768 017	534 303	9.3
	II	5 779 365	2 539 936	798 577	459 218	69 898	9 646 994	1 125 990	11.7
	III	11 029 971	6 187 710	1 626 231	921 578	90 482	19 855 972	1 970 878	9.9
	IV	19 648 049	11 615 589	4 088 598	1 515 183	243 666	37 111 085	4 351 644	11.7
Keskimäärin	7 524 505	3 838 743	1 174 241	620 877	85 152	13 243 518	1 437 720	10.9	
Sisä-Suomi	I	3 223 992	2 072 248	397 702	272 593	43 245	6 009 780	736 983	12.3
	II	5 358 982	4 306 614	838 610	426 159	50 905	10 981 270	792 802	7.2
	III	11 353 453	10 464 279	2 532 694	1 126 834	140 817	25 618 077	1 698 690	6.6
	Keskimäärin	5 090 508	4 016 243	820 186	428 720	55 493	10 411 150	846 584	8.1
Etelä-Pohjanmaa ..	I	2 691 552	1 061 175	355 391	249 101	47 612	4 404 831	617 759	14.0
	II	4 928 784	2 161 875	662 777	459 530	71 101	8 284 067	761 942	9.2
	III	8 520 290	3 612 798	929 410	605 050	115 571	13 783 119	3 065 096	22.2
	Keskimäärin	4 690 147	2 016 247	609 737	419 915	69 199	7 805 245	931 535	11.9
Pohjois-Pohjanmaa	I	2 462 475	1 506 692	364 477	173 446	47 041	4 554 131	637 434	14.0
	II	3 855 792	1 873 078	380 278	286 081	63 787	6 459 016	795 226	12.3
	III	7 101 577	2 309 975	374 042	385 845	189 071	10 360 510	1 149 205	11.1
	Keskimäärin	3 595 153	1 777 071	374 484	254 289	66 343	6 067 340	764 812	12.6
Koillis-Suomi	I	3 102 738	1 997 690	366 580	232 785	66 383	5 766 176	656 612	11.4
	II	4 226 403	2 261 108	714 331	261 304	66 468	7 529 614	623 028	8.3
	III	7 495 419	6 621 611	974 148	394 857	104 426	15 590 461	1 182 034	7.6
	Keskimäärin	3 795 652	2 311 689	549 317	252 504	68 026	6 977 188	663 595	9.5
Koko maa	Keskimäärin	5 856 219	3 382 148	891 294	477 553	72 194	10 679 408	1 085 590	10.2

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthåll och privatekonomi. ⁵⁾ Kassa och kontofordringar.
⁶⁾ Summa tillgångar. ⁷⁾ Skulder.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Cash and outstanding accounts.
⁶⁾ Assets in total. ⁷⁾ Debts.

Taul. 5. Maatalousomaisuus mk/ha
 Jordbrukets tillgångar mk/ha
 Agricultural property per hectare

Alue ja suuruusluokka	Varastot ¹⁾	Kalusto ²⁾	Koti-eläimet ³⁾	Puutarha- kasvillisuus ⁴⁾	Raken- mukset ⁵⁾	Perusparan- nukset ⁶⁾	Maa ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
Etelä-Suomi	I	9 222	55 027	46 938	1 790	262 813	8 186	68 392	452 368
	II	11 083	54 321	37 973	1 018	180 461	11 600	71 028	367 484
	III	9 274	50 258	27 934	957	136 257	19 378	69 848	313 906
	IV	10 082	40 619	25 391	684	127 691	21 072	70 523	296 062
	Keskimäärin	10 059	49 680	32 117	976	158 621	16 345	70 285	338 083
Painotettu keskiarvo	10 098	52 387	37 326	1 194	190 107	13 082	69 994	374 188	
Sisä-Suomi	I	7 915	44 683	46 008	1 069	260 232	3 282	61 915	425 104
	II	7 594	53 517	37 642	688	187 560	5 269	60 946	353 216
	III	8 043	50 601	36 683	545	166 281	18 823	58 606	339 582
	Keskimäärin	7 743	51 254	39 062	733	197 378	7 520	60 678	364 368
	Painotettu keskiarvo	7 814	48 105	42 519	903	229 056	5 002	61 362	394 761
Etelä-Pohjanmaa	I	9 122	27 681	40 325	645	190 608	1 520	64 676	334 577
	II	11 234	41 958	33 721	484	137 065	8 992	70 235	303 689
	III	6 650	37 453	28 792	361	107 900	15 523	71 609	268 288
	Keskimäärin	10 126	39 293	33 676	483	138 670	9 216	69 767	301 231
	Painotettu keskiarvo	10 026	36 245	35 713	532	154 221	6 826	68 301	311 864
Pohjois-Pohjanmaa	I	5 315	28 194	41 225	258	174 382	2 063	59 862	311 299
	II	5 228	34 786	31 262	210	112 789	3 742	57 095	245 112
	III	5 099	39 519	28 304	129	92 746	9 333	57 454	232 584
	Keskimäärin	5 226	34 199	32 750	207	121 735	4 222	57 678	256 017
	Painotettu keskiarvo	5 250	32 578	35 071	221	136 140	3 672	58 286	271 218
Koillis-Suomi	I	6 988	46 019	47 129	428	283 054	819	57 309	441 746
	II	7 363	44 382	35 172	362	175 173	1 985	56 273	320 710
	III	5 382	46 527	24 354	326	102 728	4 891	50 590	234 798
	Keskimäärin	6 995	45 184	37 745	379	201 514	1 964	55 907	349 688
	Painotettu keskiarvo	6 999	45 712	43 826	411	254 265	1 215	56 833	409 261
Koko maa	Keskimäärin	9 035	47 951	34 239	792	166 820	12 008	66 269	337 114
	Painotettu keskiarvo	8 843	46 598	38 688	875	194 590	8 358	65 517	363 469

¹⁾ Förråd. ²⁾ Maskiner och redskap. ³⁾ Husdjur. ⁴⁾ Trädgårdens växtbestånd. ⁵⁾ Byggnader. ⁶⁾ Markanläggningar. ⁷⁾ Mark. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Stores. ²⁾ Implements. ³⁾ Livestock. ⁴⁾ Carden vegetation. ⁵⁾ Buildings. ⁶⁾ Drainage. ⁷⁾ Agricultural land. ⁸⁾ Total.

Taul. 6. Kalusto mk/ha
Maskiner och redskap mk/ha
Implements per hectare

Alue ja suuruusluokka	Traktorit	Leikkuri- puimurit	Peltoviljely- kalusto	Ajo- ja kuljetus- kalusto	Kotieläin- kalusto	Muu kalusto	Yhteensä
Etelä-Suomi	I	13 895	308	20 194	6 822	5 291	55 027
	II	18 891	4 088	16 413	4 801	4 315	54 321
	III	15 849	8 551	14 715	3 919	3 017	50 258
	IV	11 314	7 276	13 133	3 241	2 393	40 619
	Keskimäärin	15 625	6 136	15 325	4 274	3 474	49 680
Painotettu keskiarvo	16 127	4 200	16 838	5 052	4 150	52 387	
Sisä-Suomi	I	10 741	130	16 247	6 430	3 672	44 683
	II	17 775	3 690	15 801	5 793	4 848	53 517
	III	12 951	10 158	13 347	4 734	4 474	50 601
	Keskimäärin	15 488	4 263	15 409	5 710	4 550	51 254
	Painotettu keskiarvo	13 298	2 020	15 900	6 099	4 129	48 105
Etelä-Pohjanmaa	I	4 952	—	9 683	4 677	2 183	27 681
	II	16 192	1 474	12 878	3 778	3 471	41 958
	III	13 694	1 401	11 697	3 350	3 179	37 453
	Keskimäärin	14 285	1 270	12 251	3 816	3 251	39 293
	Painotettu keskiarvo	11 791	921	11 583	4 072	2 966	36 245
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	8 664	—	9 307	4 336	1 873	28 194
	II	13 682	956	9 861	3 744	3 281	34 786
	III	16 773	2 538	12 179	2 674	2 154	39 519
	Keskimäärin	13 162	999	10 087	3 704	2 849	34 199
	Painotettu keskiarvo	11 944	736	9 891	3 870	2 569	32 578
Koillis-Suomi	I	17 755	—	12 530	6 573	3 968	46 019
	II	18 038	387	13 545	5 042	3 705	44 382
	III	19 495	—	13 081	4 746	5 600	46 527
	Keskimäärin	18 126	213	13 154	5 507	4 026	45 184
	Painotettu keskiarvo	17 881	77	12 755	6 194	3 981	45 712
Koko maa	Keskimäärin	15 551	4 572	14 625	4 617	3 698	47 951
	Painotettu keskiarvo	14 513	2 534	14 882	5 150	3 812	46 598
	» » %	31.2	5.4	31.9	11.1	8.2	100.0

1) Traktorit. 2) Skördetröskor. 3) Åkerbruksredskap. 4) Kör- och transportredskap. 5) Husdjursredskap.
6) Övriga redskap. 7) Summa.

Taul. 7: Kotieläimiä 100 ha kohden
Djurantal per 100 ha
Number of livestock per 100 hectares adjusted arable land

Alue ja suuruusluokka	Hevoset ¹⁾		Nautakarja ²⁾		Siat ³⁾		Siipikarja ⁴⁾		Lampaat ⁵⁾		Nautayksikköitä ⁶⁾	
	täys- kasvuisia kpl ⁷⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	lehmii kpl ⁸⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	Yli 6 kk kpl ⁹⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	yli 6 kk kpl ⁹⁾	alle 6 kk kpl ¹⁰⁾	yli 1 v kpl ¹¹⁾	alle 1 v kpl ¹¹⁾		
Etelä-Suomi	I	10.5	10.8	54.3	67.6	3.3	3.0	252.1	228.3	4.1	3.8	89.5
	II	6.0	6.4	39.4	50.0	5.9	4.4	158.7	116.0	2.9	2.4	65.5
	III	3.5	3.8	25.9	33.6	7.0	4.5	114.5	89.7	2.2	1.4	45.4
	IV	2.6	2.7	24.4	30.6	3.7	3.2	68.4	63.9	1.9	2.4	38.7
	Keskimäärin	4.7	5.0	32.2	40.9	5.6	4.0	128.8	103.0	2.5	2.2	53.9
Painotettu keskiarvo	6.5	6.8	39.5	49.9	5.2	3.9	167.8	137.8	3.0	2.6	65.8	
Sisä-Suomi	I	11.1	11.9	57.8	72.6	5.2	3.9	138.0	152.3	8.0	9.5	93.6
	II	6.4	7.2	43.2	55.7	7.5	4.9	123.6	189.0	5.2	6.4	72.7
	III	4.3	5.0	32.5	43.3	16.9	11.2	83.1	85.3	4.3	8.8	63.1
	Keskimäärin	6.9	7.7	43.9	56.5	8.9	5.9	118.6	161.7	5.6	7.4	74.8
	Painotettu keskiarvo	9.0	9.8	51.1	64.9	6.8	4.7	129.4	160.4	6.8	8.4	84.4
Etelä-Pohjanmaa	I	8.8	9.4	45.7	57.0	6.6	5.3	201.1	101.2	3.9	7.1	78.2
	II	6.2	7.0	34.7	46.0	4.7	3.6	121.0	97.3	4.0	4.9	60.5
	III	3.8	4.2	24.9	35.4	7.6	5.7	21.1	—	5.0	6.3	46.7
	Keskimäärin	6.1	6.8	34.3	45.5	5.5	4.2	113.2	80.0	4.8	5.4	60.2
	Painotettu keskiarvo	6.9	7.6	37.9	49.1	5.7	4.4	141.4	89.7	5.9	5.8	65.8
Pohjois-Pohjanmaa	I	7.1	7.8	49.8	65.8	6.1	3.1	107.7	58.2	7.7	10.2	81.1
	II	5.3	5.7	42.8	56.0	3.4	1.9	37.6	49.4	5.9	7.8	66.1
	III	2.7	3.9	38.2	49.1	6.6	3.5	57.3	—	7.1	8.2	59.0
	Keskimäärin	5.3	5.8	43.5	56.9	4.4	2.3	53.8	44.1	6.4	8.3	67.9
	Painotettu keskiarvo	5.8	6.4	45.2	59.3	4.9	2.6	69.0	47.5	6.8	8.8	71.5
Koillis-Suomi	I	10.0	10.6	65.1	83.4	1.2	1.3	147.8	101.0	9.6	12.4	100.7
	II	6.2	6.7	50.8	65.9	2.4	1.6	37.1	48.5	9.4	12.4	77.3
	III	3.6	4.0	32.7	40.3	4.9	2.3	34.4	40.3	7.6	13.0	49.5
	Keskimäärin	7.1	7.6	53.2	68.5	2.3	1.6	73.0	64.7	9.3	12.5	81.5
	Painotettu keskiarvo	9.0	9.6	60.9	78.2	1.6	1.4	121.1	88.4	9.5	12.4	94.0
Koko maa	Keskimäärin	5.5	6.0	37.2	47.8	5.9	4.2	116.5	107.4	4.1	4.8	62.0
	Painotettu keskiarvo	7.3	7.9	44.3	56.5	5.4	3.9	141.8	124.5	5.2	5.8	73.1

¹⁾ Hästar. ²⁾ Nötboskap. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Fär. ⁶⁾ Fullvuxna. ⁷⁾ Omräknade kreatursenheter. ⁸⁾ Kor. ⁹⁾ över 6 mån. ¹⁰⁾ under 6 mån. ¹¹⁾ över 1 år. ¹²⁾ under 1 år. ¹³⁾ Kreatursenheter.

Taul. 8. Rakennukset
Byggnader
Buildings

Alue ja suuruusluokka	Asuinrakennukset ¹⁾		Eläinsuojat ²⁾		Muut rakennukset ³⁾		Yhteensä mk/ha	
	mk/ha	%	mk/ha	%	mk/ha	%		
Etelä-Suomi	I	116 973	44.5	87 023	33.1	58 817	22.4	262 813
	II	72 247	40.0	63 485	35.2	44 729	24.8	180 461
	III	54 498	40.0	44 861	32.9	36 898	27.1	136 257
	IV	56 352	44.1	38 263	30.0	33 076	25.9	127 691
	Keskimäärin	65 638	41.4	52 709	33.2	40 274	25.4	158 621
Painotettu keskiarvo	79 964	42.1	64 073	33.7	46 070	24.2	190 107	
Sisä-Suomi	I	109 878	42.2	90 632	34.8	59 722	23.0	260 232
	II	75 444	40.2	62 867	33.5	49 249	26.3	187 560
	III	72 683	43.7	54 292	32.6	39 306	23.7	166 281
	Keskimäärin	81 518	41.3	66 532	33.7	49 328	25.0	197 378
	Painotettu keskiarvo	95 596	41.7	78 691	34.4	54 769	23.9	229 056
Etelä-Pohjanmaa	I	92 027	48.3	63 212	33.1	35 371	18.6	190 610
	II	54 851	40.0	51 589	37.6	30 625	22.4	137 065
	III	33 022	30.6	43 208	40.1	31 670	29.3	107 900
	Keskimäärin	55 677	40.1	51 564	37.2	31 429	22.7	138 670
	Painotettu keskiarvo	66 616	43.2	55 123	35.7	32 482	21.1	154 221
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	76 690	44.0	59 326	34.0	38 366	22.0	174 382
	II	46 749	41.4	41 130	36.5	24 910	22.1	112 789
	III	39 045	42.1	26 183	28.2	27 518	29.7	92 746
	Keskimäärin	51 390	42.2	42 479	34.9	27 866	22.9	121 735
	Painotettu keskiarvo	58 329	42.9	47 014	34.5	30 797	22.6	136 140
Koillis-Suomi	I	121 803	43.0	108 178	38.2	53 073	18.8	283 054
	II	75 587	43.2	61 870	35.3	37 716	21.5	175 173
	III	48 863	47.6	26 926	26.2	26 939	26.2	102 728
	Keskimäärin	87 406	43.4	72 700	36.1	41 408	20.5	201 514
	Painotettu keskiarvo	109 642	43.1	95 667	37.6	48 956	19.3	254 265
Koko maa	Keskimäärin	69 247	41.5	56 651	34.0	40 922	24.5	166 820
	Painotettu keskiarvo	82 219	42.2	67 286	34.6	45 085	23.2	194 590

¹⁾ Bostadsbyggnader. ²⁾ Djurstallar. ³⁾ Övriga byggnader.

Taul. 10. Rahatulot mk/tila
Inkomster mk/gård
Cash receipts per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾		Sivuanstio- talous ³⁾		Ruoka- ja yksityistalous ⁴⁾		Yhteensä ⁵⁾ mk	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%		
Etelä-Suomi	I	849 865	68.1	143 111	11.5	238 888	19.1	16 103	1.3	1 247 467
	II	1 507 878	74.4	247 618	12.2	250 478	12.4	20 047	1.0	2 026 021
	III	3 155 877	73.0	691 693	16.0	428 736	9.9	44 527	1.1	4 320 833
	IV	6 221 529	75.1	1 310 654	15.8	677 742	8.2	72 279	0.9	8 282 204
	Keskimäärin	2 103 886	73.5	408 242	14.3	321 930	11.2	28 810	1.0	2 862 368
Sisä-Suomi	I	663 853	53.8	288 798	23.4	267 705	21.7	13 233	1.1	1 233 589
	II	1 258 721	60.9	514 619	24.9	274 722	13.3	18 245	0.9	2 066 307
	III	3 027 799	66.6	1 169 353	25.7	335 912	7.4	13 443	0.3	4 546 507
	Keskimäärin	1 191 939	60.4	487 901	24.7	277 207	14.1	16 083	0.8	1 973 130
Etelä-Pohjanmaa	I	706 734	65.8	94 042	8.8	270 655	25.2	1 761	0.2	1 073 192
	II	1 214 626	75.3	152 781	9.5	237 758	14.7	8 387	0.5	1 613 552
	III	1 910 583	80.0	300 819	12.6	171 020	7.2	4 789	0.2	2 387 211
	Keskimäärin	1 149 792	74.3	151 315	9.8	240 023	15.5	6 409	0.4	1 547 539
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	623 630	60.5	124 895	12.1	280 376	27.2	1 580	0.2	1 030 481
	II	1 103 078	72.8	152 940	10.1	252 030	16.6	7 438	0.5	1 515 486
	III	2 054 354	86.6	58 078	2.5	245 474	10.3	14 319	0.6	2 372 225
	Keskimäärin	1 002 471	71.3	137 132	9.7	261 254	18.6	5 895	0.4	1 406 752
Koillis-Suomi	I	618 614	51.9	239 232	20.1	322 223	27.0	11 380	1.0	1 191 449
	II	969 144	53.3	284 459	17.1	400 657	24.1	8 540	0.5	1 662 800
	III	1 924 432	70.2	409 159	14.9	402 236	14.7	5 471	0.2	2 741 298
	Keskimäärin	832 050	56.6	266 831	18.1	361 034	24.6	9 849	0.7	1 469 764
Koko maa	Keskimäärin	1 530 691	68.9	369 588	16.6	303 452	13.6	19 324	0.9	2 223 055

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthåll och privatekonomi. ⁵⁾ Summa.
¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Total.

Taul. 9. Rahamenot mk/tila
Utgifter mk/gård
Cash expenses per farm

	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾	Sivunsi- talous ³⁾	Ruokatalous ⁴⁾	Verot ⁵⁾	Korot, vuokrat ja eläkkeet ⁶⁾	Yksityis- talous ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
	mk	%								
Etelä-Suomi	I	577 999	48.7	24 638	28 871	198 058	45 568	21 229	291 646	1 188 009
	II	1 070 096	54.7	54 839	59 281	225 636	81 582	58 944	404 719	1 955 097
	III	2 507 697	61.6	113 930	90 170	303 975	210 556	129 407	713 080	4 068 815
	IV	5 298 560	65.5	343 054	252 748	384 173	486 493	309 394	1 015 419	8 089 841
	Keskimäärin	1 617 663	59.0	84 181	74 690	249 575	134 600	86 119	496 855	2 743 683
Sisä-Suomi	I	544 220	48.2	48 872	30 883	188 052	38 201	26 734	251 931	1 128 893
	II	1 040 292	51.7	115 280	67 105	232 165	79 427	43 907	434 113	2 012 289
	III	2 815 870	61.5	257 080	72 003	333 513	258 434	125 494	718 267	4 580 661
	Keskimäärin	1 008 974	52.9	103 305	54 694	224 791	79 377	44 456	392 751	1 908 348
Etelä-Pohjanmaa	I	529 068	47.2	42 525	84 742	166 403	40 055	30 337	228 802	1 121 932
	II	857 387	51.4	47 490	72 497	218 624	67 468	38 257	366 808	1 668 531
	III	1 325 447	53.7	34 865	51 387	273 508	107 216	164 825	511 193	2 468 441
	Keskimäärin	817 098	51.0	45 122	73 674	210 469	64 163	47 578	345 198	1 603 302
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	550 726	50.2	45 489	52 348	179 043	29 570	27 811	212 994	1 097 981
	II	847 547	57.2	33 307	27 929	218 512	54 990	40 465	258 046	1 480 796
	III	1 745 334	62.3	42 420	25 357	251 376	97 069	76 904	561 448	2 799 908
	Keskimäärin	805 626	56.0	38 058	36 078	207 234	49 105	38 557	262 703	1 437 361
Koillis-Suomi	I	648 454	52.4	69 766	29 179	237 566	22 287	21 182	208 660	1 237 094
	II	829 216	50.7	81 335	67 847	245 766	45 211	28 736	335 821	1 633 932
	III	1 997 473	60.3	208 662	91 752	336 055	96 205	82 857	500 385	3 313 389
	Keskimäärin	787 010	52.3	80 850	49 288	245 424	35 762	27 195	278 414	1 503 943
Koko maa	Keskimäärin	1 217 785	56.3	82 205	63 163	235 914	94 625	60 474	410 482	2 164 648

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthäll. ⁵⁾ Skatter. ⁶⁾ Räntor, arrenden och sytning. ⁷⁾ Privatekonomi. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food household. ⁵⁾ Taxes. ⁶⁾ Interests, rents and pensions. ⁷⁾ Private household. ⁸⁾ Total.

Taul. 11. Maatalouden
Jordbrukets
Gross return

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintuotto							Vehnä ⁶⁾	Ruis ⁷⁾
	Nauta- karja ¹⁾	Maito- talous ²⁾	Siat ³⁾	Siipi- karja ⁴⁾	Muut eläimet ⁵⁾	Yhteensä			
						mk	%		
Etelä-Suomi..... I	12 471	64 570	7 928	7 710	2 952	95 631	72.7	6 682	870
II	9 673	49 659	9 978	4 719	1 601	75 630	71.0	11 952	1 299
III	6 515	32 428	10 516	3 411	1 136	54 006	57.8	19 107	1 800
IV	5 134	32 930	6 790	1 913	1 029	47 796	50.6	24 394	2 802
Keskimäärin	7 691	40 726	9 253	3 820	1 405	62 895	62.3	17 038	1 801
Painotettu keskiarvo	9 407	48 887	9 189	5 041	1 839	74 363	67.7	13 071	1 422
Sisä-Suomi..... I	12 661	59 550	11 016	3 330	4 216	90 773	82.2	1 867	1 856
II	9 926	47 452	11 706	5 051	2 406	76 541	80.5	2 682	2 659
III	8 003	35 572	27 347	3 532	1 571	76 025	80.1	4 010	3 096
Keskimäärin	10 078	47 467	14 611	4 426	2 591	79 173	80.8	2 784	2 590
Painotettu keskiarvo	11 413	53 802	12 345	3 933	3 419	84 912	81.5	2 289	2 214
Etelä-Pohjanmaa..... I	11 981	50 426	13 943	4 398	2 682	83 430	79.3	1 127	2 483
II	11 340	43 654	10 326	3 009	1 878	70 205	80.8	2 665	1 939
III	8 136	28 899	16 528	1 25	1 653	55 341	79.1	2 057	3 622
Keskimäärin	10 839	41 842	11 922	2 663	1 940	69 206	80.3	2 356	2 316
Painotettu keskiarvo	11 281	44 798	12 242	3 257	2 154	73 732	80.0	2 038	2 297
Pohjois-Pohjanmaa... I	14 739	50 465	9 178	2 669	1 983	79 034	82.3	335	1 543
II	11 863	46 919	5 456	1 816	1 814	67 868	83.2	482	2 023
III	10 393	41 401	6 839	630	1 027	60 290	84.4	1 048	2 718
Keskimäärin	12 205	46 808	6 368	1 809	1 734	68 924	83.1	502	2 030
Painotettu keskiarvo	12 893	47 773	7 159	2 037	1 796	71 658	82.9	461	1 902
Koillis-Suomi..... I	15 302	68 902	4 172	4 271	3 918	96 565	86.1	180	537
II	12 400	54 738	4 141	1 465	2 726	75 470	85.9	201	515
III	5 899	36 045	8 627	894	1 760	53 225	78.0	310	1 119
Keskimäärin	12 544	57 058	4 707	2 313	2 997	79 619	85.3	208	597
Painotettu keskiarvo	14 345	64 755	4 344	3 575	3 593	90 612	85.9	189	556
Koko maa									
Keskimäärin	9 109	43 950	10 091	3 623	1 852	68 625	70.4	10 477	1 928
Painotettu keskiarvo	10 880	50 609	9 907	4 113	2 416	77 925	75.4	6 578	1 733

¹⁾ Nötboskap. ²⁾ Mjölkhushållning. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Övriga husdjur. ⁶⁾ Vete. ⁷⁾ Råg. ⁸⁾ Fodersäd. ⁹⁾ Hö.
¹⁾ Cattle. ²⁾ Dairy products. ³⁾ Pigs. ⁴⁾ Poultry. ⁵⁾ Other animals. ⁶⁾ Wheat. ⁷⁾ Rye. ⁸⁾ Fodder crop.

kokonaistuotto mk/ha
bruttointäkt mk/ha
of agriculture per hectare

Kasvinviljelytuotto							Muu tuotto ¹³⁾				Kokonaistuotto yhteensä ¹⁴⁾	
Rehuvilja ⁹⁾	Heinä yms. ¹⁰⁾	Peruna ¹⁰⁾	Juuri- kasvit ¹¹⁾	Muut ¹²⁾	Yhteensä		Puu- tarha	Raken- nus- vuokrat	Muut	Yhteensä		
					mk	%				mk		%
1 645	818	4 494	10 498	2 136	27 143	20.7	1 501	7 055	135	8 691	6.6	131 465
1 423	973	2 814	6 228	1 448	26 137	24.5	674	4 095	65	4 834	4.5	106 601
4 957	962	1 831	4 658	2 051	35 366	37.9	757	3 175	72	4 004	4.3	93 376
6 326	1 305	1 126	4 444	3 078	43 475	46.0	328	2 883	8	3 219	3.4	94 490
3 858	1 035	2 195	5 578	2 102	33 607	33.3	685	3 710	60	4 455	4.4	100 957
2 661	959	2 935	6 963	1 922	29 933	27.2	893	4 640	81	5 614	5.1	109 910
1 369	541	2 949	1 930	876	11 388	10.3	1 499	6 694	74	8 267	7.5	110 428
1 223	730	2 987	2 576	778	13 635	14.3	735	4 123	39	4 897	5.2	95 073
1 306	1 145	2 429	1 131	1 889	15 006	15.8	460	3 427	17	3 904	4.1	94 935
1 267	774	2 871	2 172	1 012	13 470	13.7	828	4 481	42	5 351	5.5	97 994
1 315	646	2 927	2 098	910	12 399	11.9	1 168	5 595	58	6 821	6.6	104 132
894	335	4 647	4 689	470	14 645	13.9	1 595	5 350	155	7 100	6.8	105 175
1 146	584	3 734	1 813	1 132	13 013	15.0	266	3 398	40	3 704	4.2	86 922
900	1 158	1 476	460	2 452	12 125	17.3	138	2 297	39	2 474	3.6	69 940
1 068	656	3 440	1 939	1 287	13 062	15.1	415	3 449	55	3 919	4.6	86 187
1 030	545	3 863	2 754	1 009	13 536	14.7	747	4 020	83	4 850	5.3	92 118
3 137	362	2 919	440	2 023	10 759	11.2	511	5 729	31	6 271	6.5	96 064
3 407	283	2 359	469	812	9 785	12.0	631	3 255	47	3 933	4.8	81 586
3 153	26	1 395	—	64	8 404	11.8	250	2 487	25	2 762	3.8	71 456
3 319	261	2 328	396	938	9 774	11.8	553	3 620	41	4 214	5.1	82 912
3 266	287	2 484	404	1 231	10 035	11.6	538	4 197	38	4 773	5.5	86 466
922	889	3 000	46	1 464	7 038	6.3	1 172	7 356	49	8 577	7.6	112 180
1 585	1 232	3 582	82	196	7 393	8.4	770	4 198	30	4 998	5.7	87 861
2 376	1 195	6 361	575	—	11 936	17.5	555	2 528	—	3 083	4.5	68 244
1 466	1 115	3 736	132	586	7 840	8.4	875	5 026	32	5 933	6.3	93 392
1 113	970	3 251	74	1 152	7 305	6.9	1 067	6 532	43	7 644	7.2	105 559
2 853	911	2 572	3 613	1 612	24 166	24.8	703	3 958	52	4 713	4.8	97 504
2 010	758	3 057	3 991	1 408	19 535	18.9	922	4 892	69	5 883	5.7	103 343

o. dyl. ¹⁰⁾ Potatis. ¹¹⁾ Rotfrukter. ¹²⁾ Övriga intäkter. ¹³⁾ Bruttointäkter totalt.
⁹⁾ Hay. ¹⁰⁾ Potato. ¹¹⁾ Root crops. ¹²⁾ Other plants. ¹³⁾ Other return. ¹⁴⁾ Total.

Taul. 12. Maatalouden varsi-
Jordbrukets egentliga
General cash receipts

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintalous							Vehnä	Ruis
	Nauta- karja	Maito- talous	Siat	Siipi- karja	Muut eläimet	Yhteensä			
						mk	%		
Etelä-Suomi I	10 513	57 073	6 477	7 114	323	81 500	78.2	4 132	452
II	7 786	45 523	8 820	4 199	203	66 531	74.2	10 187	1 043
III	5 616	30 408	9 655	3 093	215	48 987	58.9	17 708	1 695
IV	4 468	31 953	6 042	1 893	140	44 496	51.0	22 734	2 835
Keskimäärin	6 439	37 831	8 275	3 485	201	56 231	64.0	15 367	1 654
Painotettu keskiarvo	7 813	44 517	8 045	4 588	234	65 197	70.7	11 164	1 177
Sisä-Suomi I	9 904	50 912	9 060	2 739	439	73 054	91.3	300	597
II	7 931	42 247	10 052	4 612	454	65 296	86.5	1 357	1 553
III	6 162	33 397	24 627	3 248	475	67 909	82.9	3 523	2 846
Keskimäärin	7 966	42 192	12 692	3 988	456	67 294	86.7	1 575	1 620
Painotettu keskiarvo	8 978	46 772	10 441	3 415	447	70 053	89.1	878	1 075
Etelä-Pohjanmaa I	9 025	40 807	12 288	4 215	752	67 087	84.6	458	1 513
II	9 065	37 590	9 355	2 782	395	59 187	84.4	1 988	1 547
III	7 915	24 789	14 332	—	358	47 394	83.3	1 501	2 996
Keskimäärin	8 850	35 674	10 640	2 461	434	58 059	84.3	1 702	1 807
Painotettu keskiarvo	8 944	37 596	10 904	3 056	524	61 024	84.4	1 375	1 669
Pohjois-Pohjanmaa I	12 160	41 724	7 912	2 227	236	64 259	90.7	—	676
II	9 680	41 892	4 499	1 641	432	58 094	88.3	51	1 391
III	8 516	38 692	6 307	439	280	54 234	86.9	931	3 081
Keskimäärin	9 989	41 367	5 413	1 581	373	58 723	88.6	167	1 496
Painotettu keskiarvo	10 580	41 439	6 121	1 750	333	60 223	89.2	128	1 284
Koillis-Suomi I	11 531	55 500	2 420	4 063	408	73 922	93.7	88	13
II	9 789	46 535	3 405	1 371	398	61 548	91.3	44	190
III	5 131	31 479	6 856	673	356	44 495	81.0	—	730
Keskimäärin	9 782	47 631	3 511	2 166	396	63 486	91.2	53	199
Painotettu keskiarvo	10 927	52 756	2 794	3 389	404	70 270	92.9	76	77
Koko maa									
Keskimäärin	7 435	39 606	8 868	3 297	300	59 506	73.1	9 186	1 532
Painotettu keskiarvo	8 760	44 389	8 520	3 716	353	65 738	79.9	5 259	1 152

naiset rahatulot mk/ha
inkomster mk/ha
of agriculture per hectare

Ohra	Kasvinviljely						Muut tulot				Yhteensä	
	Kaura ja sekavilja	Heinä yms.	Peruna	Juuri- kasvit	Muut	Yhteensä		Puu- tarha	Muut	Yhteensä		
						mk	%			mk		%
403	515	361	3 201	10 431	1 946	21 441	20.6	683	523	1 206	1.2	104 147
528	805	397	2 207	6 191	1 286	22 644	25.3	187	261	448	0.5	89 623
3 138	2 181	409	1 564	4 655	1 975	33 325	40.1	446	372	818	1.0	83 130
5 132	2 016	634	947	4 441	3 084	41 823	48.0	98	748	846	1.0	87 165
2 538	1 559	455	1 756	5 558	2 010	30 897	35.2	296	436	732	0.8	87 860
1 456	1 112	412	2 241	6 928	1 785	26 275	28.5	371	405	776	0.8	92 248
435	173	443	1 500	1 861	709	6 018	7.5	635	319	954	1.2	80 026
346	505	700	2 125	2 548	684	9 818	13.0	197	212	409	0.5	75 523
564	814	684	2 092	1 123	1 744	13 390	16.4	95	468	563	0.7	81 862
405	501	648	1 999	2 139	895	9 782	12.6	261	282	543	0.7	77 619
413	329	547	1 754	2 047	770	7 813	9.9	449	292	741	1.0	78 607
308	69	80	3 425	4 674	392	10 919	13.8	1 121	177	1 298	1.6	79 304
344	829	277	3 029	1 788	1 057	10 859	15.5	23	56	79	0.1	70 125
143	587	319	1 001	453	2 405	9 405	16.5	9	87	96	0.2	56 895
303	686	259	2 711	1 917	1 217	10 602	15.4	163	77	240	0.3	68 901
312	525	208	2 988	2 734	935	10 746	14.9	429	104	533	0.7	72 303
1 119	294	249	1 714	436	1 969	6 457	9.1	130	43	173	0.2	70 889
2 281	67	356	1 844	461	757	7 208	10.9	399	91	490	0.8	65 792
2 770	9	93	975	—	91	7 950	12.7	106	138	244	0.4	62 428
2 128	102	298	1 694	390	895	7 170	10.8	306	89	395	0.6	66 288
1 853	155	282	1 692	399	1 186	6 979	10.3	254	77	331	0.5	67 533
52	33	865	1 605	27	1 392	4 075	5.2	404	445	849	1.1	78 846
452	82	1 693	2 835	61	94	5 451	8.1	239	162	401	0.6	67 400
1 655	52	1 763	5 420	563	—	10 183	18.5	269	—	269	0.5	54 947
470	62	1 431	2 753	112	507	5 587	8.0	296	234	530	0.8	69 603
196	44	1 066	2 004	55	1 077	4 595	6.1	365	371	736	1.0	75 601
1 709	1 056	551	1 961	3 792	1 519	21 306	26.2	279	338	617	0.7	81 429
959	659	453	2 164	3 958	1 293	15 897	19.3	389	299	688	0.8	82 323

Taul. 13. Maatalouden
Jordbrukets drifts-
Production expenses of agriculture (except

Alue ja suuruusluokka	Työkustannus					Ostotarvikkeet				
	Palkat ¹⁾	Vilj. perheen työ ²⁾		Yhteensä		Rehut ³⁾	Lannoitteet ⁴⁾	Siemenet ⁵⁾	Yhteensä	
		Johtotyö	Muu työ	mk	%				mk	%
Etelä-Suomi	I 4 263	2 724	59 502	66 489	54.0	14 101	8 588	1 879	24 568	19.9
	II 6 396	3 136	36 159	45 691	50.0	8 912	7 923	1 336	18 171	19.9
	III 15 383	3 690	13 499	32 572	43.5	6 073	8 668	1 588	16 329	21.8
	IV 22 735	4 115	4 307	31 157	42.4	7 301	9 245	2 086	18 632	25.3
Keskimäärin	13 301	3 533	22 361	39 195	46.8	7 924	8 553	1 646	18 123	21.6
Painotettu keskiarvo	9 151	3 223	35 250	47 624	49.9	9 676	8 389	1 614	19 679	20.6
Sisä-Suomi	I 4 608	2 035	60 779	67 422	57.9	12 514	7 794	1 670	21 978	18.9
	II 9 244	2 290	38 997	50 531	52.8	10 979	7 126	1 441	19 546	20.4
	III 21 515	2 636	13 103	37 254	43.2	13 716	7 344	1 476	22 536	26.1
Keskimäärin	10 737	2 308	38 150	51 195	52.3	11 806	7 296	1 492	20 594	21.0
Painotettu keskiarvo	7 327	2 163	50 129	59 619	55.6	12 069	7 535	1 578	21 182	19.7
Etelä-Pohjanmaa	I 1 984	2 646	56 936	61 566	58.1	12 343	7 724	1 371	21 438	20.3
	II 3 013	3 119	36 384	42 516	51.1	10 397	7 137	1 065	18 599	22.4
	III 6 107	3 177	21 206	30 490	50.8	5 580	5 894	753	12 227	20.4
Keskimäärin	3 443	3 069	36 274	42 786	52.3	9 771	6 986	1 048	17 805	21.7
Painotettu keskiarvo	2 918	2 949	42 600	48 467	54.2	10 672	7 239	1 150	19 061	21.3
Pohjois-Pohjanmaa	I 1 647	1 965	51 130	54 742	56.8	12 241	6 219	1 275	19 735	20.5
	II 3 971	2 006	37 531	43 508	53.8	10 974	7 244	852	19 070	23.6
	III 2 801	2 205	28 568	33 574	49.5	8 636	7 583	934	17 153	25.3
Keskimäärin	3 358	2 026	38 856	44 240	53.9	10 882	7 096	945	18 923	23.1
Painotettu keskiarvo	2 873	2 011	42 177	47 061	54.8	11 238	6 856	1 037	19 131	22.3
Koillis-Suomi	I 3 986	1 503	60 836	66 325	53.7	20 148	8 785	1 446	30 379	24.6
	II 4 474	1 513	43 666	49 653	55.5	11 363	6 753	968	19 084	21.3
	III 9 863	1 651	24 732	36 246	52.4	7 246	7 505	479	15 230	22.0
Keskimäärin	4 983	1 526	46 940	53 449	54.5	13 729	7 511	1 064	22 304	22.7
Painotettu keskiarvo	4 319	1 511	55 958	61 788	54.0	17 875	8 327	1 312	27 514	24.0
Koko maa										
Keskimäärin	10 724	2 982	29 820	43 526	49.6	9 552	7 989	1 478	19 019	21.7
Painotettu keskiarvo	6 825	2 676	42 309	51 810	52.8	11 188	7 857	1 461	20 506	20.9

¹⁾ Löner. ²⁾ Brukarfamiljens arbete. ³⁾ Köpt foder. ⁴⁾ Handelsgödsel. ⁵⁾ Utsäde. ⁶⁾ Husdjur. ⁷⁾ Maskiner och
¹⁾ Wages paid. ²⁾ Imputed wage of farmer and farm family. ³⁾ Fodder. ⁴⁾ Fertilizers. ⁵⁾ Seeds. Depreciation and

liikekustannus mk/ha
kostnader mk/ha
interest claim for total capital) per hectare

Poistot ja kunnossapito						Muu kustannus *)							Liike- kustannus yh- teensä ¹⁰⁾	
Koti- eläimet ¹⁾	Kalusto ²⁾		Raken- nuukset ³⁾	Yhteensä		Vakuu- tukset	Poltto- puut	Trak- torin, leikk. pui- murin ja auton polttoneest	Sähkö- maksut yms.	Trak- torin, leikk. pui- murin ja auton vuokrat	Muut	Yhteensä		
	Trakt. ja leikk. puim.	Muu kalusto		mk	%							mk		%
2 495	2 371	5 415	8 659	18 940	15.4	850	1 281	1 448	2 077	1 315	6 208	13 179	10.7	123 176
2 038	3 107	4 756	5 932	15 833	17.3	666	904	1 530	1 783	1 117	5 693	11 693	12.8	91 388
1 559	3 784	4 589	5 013	14 945	20.0	642	782	1 704	1 776	575	5 544	11 023	14.7	74 869
1 330	3 448	4 672	4 563	14 013	19.0	540	849	1 623	1 728	399	4 624	9 763	13.3	73 565
1 735	3 371	4 728	5 492	15 326	18.3	642	877	1 608	1 790	770	5 424	11 111	13.3	83 755
2 005	3 063	4 908	6 396	16 367	17.1	702	982	1 550	1 860	997	5 706	11 797	12.4	95 467
2 434	1 381	4 316	7 871	16 002	13.7	737	1 354	802	2 328	1 228	4 575	11 024	9.5	116 426
2 039	2 839	4 783	5 994	15 655	16.4	690	1 025	1 486	2 053	794	3 927	9 975	10.4	95 707
2 003	3 394	4 992	5 277	15 666	18.1	966	835	1 774	2 549	509	4 260	10 893	12.6	86 349
2 108	2 667	4 734	6 215	15 724	16.1	753	1 051	1 411	2 202	822	4 115	10 354	10.6	97 867
2 270	2 015	4 521	7 054	15 860	14.8	736	1 207	1 101	2 249	1 031	4 332	10 656	9.9	107 317
1 640	1 086	3 080	6 782	12 538	11.9	646	1 198	891	1 510	1 569	4 500	10 314	9.7	105 906
1 540	2 637	3 076	5 124	12 377	14.9	607	713	1 249	1 119	1 010	4 970	9 668	11.6	83 160
1 381	2 141	3 110	3 447	10 079	16.8	449	551	1 463	1 147	782	2 815	7 207	12.0	60 003
1 524	2 347	3 082	5 033	11 986	14.6	583	746	1 241	1 174	1 042	4 518	9 304	11.4	81 881
1 562	2 016	3 081	5 583	12 242	13.7	607	878	1 136	1 267	1 196	4 596	9 680	01.8	89 450
1 860	1 361	2 903	6 258	12 382	12.8	773	1 170	958	1 658	1 635	3 380	9 574	9.9	96 433
2 569	2 039	2 873	4 462	10 943	13.5	522	798	1 223	1 294	883	2 687	7 407	9.1	80 928
907	2 625	2 864	3 760	10 156	14.9	372	634	1 372	1 600	607	2 414	6 999	10.3	67 882
1 530	1 993	2 877	4 706	11 106	13.5	547	846	1 193	1 408	989	2 781	7 764	9.5	82 033
1 616	1 823	2 884	5 130	11 453	13.3	609	934	1 130	1 480	1 165	2 944	8 262	9.6	85 907
2 146	2 054	4 321	8 091	16 612	13.5	1 085	1 283	908	2 111	1 068	3 611	10 066	8.2	123 382
1 807	2 403	3 738	5 143	13 091	14.7	673	843	1 349	1 625	729	2 411	7 630	8.5	89 458
1 293	2 872	3 138	2 944	10 247	14.9	469	597	1 966	1 689	1 059	1 614	7 394	10.7	69 117
1 855	2 347	3 855	5 836	13 893	14.2	782	956	1 281	1 792	881	2 706	8 398	8.6	98 044
2 044	2 156	4 157	7 296	15 653	13.7	978	1 168	1 038	1 997	1 000	3 291	9 472	8.3	114 427
1 797	2 975	4 423	5 595	14 790	16.9	666	909	1 486	1 810	824	4 699	10 394	11.8	87 729
1 974	2 461	4 295	6 395	15 125	15.4	709	1 033	1 298	1 846	1 051	4 762	10 699	10.9	98 140

redskap. ⁸⁾ Byggnader. ⁹⁾ Övriga driftskostnader. ¹⁰⁾ Driftskostnader totalt.
maintenance of ¹⁾ livestock, ²⁾ implements and ³⁾ buildings. ⁷⁾ Other costs. ¹⁰⁾ Total.

Taul. 14. Maatalouden varsinaiset rahamenot mk/ha
 Jordbrukets egentliga utgifter mk/ha
 General cash expenses of agriculture per hectare

Alue ja suuruusluokka	Palkat	Rehut	Lannoitteet	Siemenet	Rakennusten kunnossapito	Koneiden ja kaluston kunnossapito	Eläimet	Vakuutukset	Traktorin, leikk-puum. ja aut. pöittonest.	Sähkömaksut yms.	Traktorin, leikk-puumurin ja auton vuokr.	Muut menot	Yhteensä	
Etelä-Suomi	I	3 919	13 688	8 436	1 859	1 946	2 566	2 292	894	1 868	2 078	1 315	3 835	44 696
	II	5 649	8 778	8 125	1 342	1 344	2 451	1 946	701	1 944	1 784	1 117	2 785	37 966
	III	14 088	6 070	8 811	1 592	1 513	2 686	1 490	673	2 021	1 776	575	3 164	44 459
	IV	23 637	7 204	9 341	2 057	1 424	2 995	1 289	564	1 917	1 729	399	2 603	55 159
	Keskimäärin	12 782	7 823	8 681	1 640	1 470	2 672	1 654	674	1 959	1 791	770	2 959	44 875
Painotettu keskiarvo	8 571	9 492	8 468	1 609	1 557	2 583	1 891	737	1 935	1 861	997	3 141	42 842	
Sisä-Suomi	I	4 491	12 073	7 647	1 680	1 453	2 648	2 202	782	1 374	2 330	1 228	2 608	40 516
	II	8 074	10 850	6 936	1 455	1 503	3 263	1 979	741	2 146	2 054	793	2 144	41 938
	III	18 143	15 706	7 263	1 467	1 567	3 181	1 951	992	2 088	2 544	508	1 957	57 367
	Keskimäärin	9 342	12 027	7 136	1 501	1 506	3 129	2 016	797	1 937	2 202	821	2 198	44 662
	Painotettu keskiarvo	6 631	11 897	7 378	1 589	1 478	2 894	2 109	782	1 686	2 250	1 031	2 405	42 130
Etelä-Pohjanmaa ..	I	2 048	12 552	7 805	1 371	994	1 721	1 503	680	1 136	1 510	1 569	2 629	35 518
	II	2 673	10 431	6 644	1 084	724	1 832	1 425	628	1 456	1 119	1 010	2 534	31 560
	III	4 563	5 574	5 679	753	387	1 745	1 266	460	1 610	1 147	782	1 464	25 430
	Keskimäärin	2 936	9 821	6 618	1 060	698	1 802	1 406	604	1 443	1 174	1 041	2 352	30 955
	Painotettu keskiarvo	2 616	10 767	6 985	1 160	793	1 783	1 439	632	1 352	1 267	1 196	2 470	32 460
Pohjois-Pohjanmaa.	I	1 982	12 398	5 787	1 306	1 422	2 573	1 616	839	1 584	1 649	1 635	2 280	35 071
	II	3 683	10 982	7 064	849	1 101	2 032	1 479	548	1 579	1 294	883	1 718	33 212
	III	2 377	8 616	7 164	933	1 131	2 140	883	385	1 566	1 600	607	1 349	28 741
	Keskimäärin	3 169	10 915	6 833	948	1 167	2 151	1 420	580	1 577	1 406	989	1 773	32 928
	Painotettu keskiarvo	2 829	11 305	6 544	1 048	1 238	2 269	1 469	651	1 578	1 476	1 165	1 910	33 482
Koillis-Suomi	I	3 663	19 932	8 707	1 446	1 592	3 054	1 988	1 176	1 595	2 110	1 068	2 123	48 454
	II	3 869	11 341	6 837	997	1 147	2 496	1 689	718	1 862	1 592	729	1 261	34 538
	III	8 906	7 231	7 470	478	505	2 176	1 275	489	2 419	1 696	1 060	916	34 621
	Keskimäärin	4 426	13 644	7 528	1 080	1 213	2 638	1 736	840	1 844	1 774	881	1 501	39 105
	Painotettu keskiarvo	3 914	17 706	8 283	1 317	1 460	2 907	1 900	1 057	1 681	1 990	1 000	1 902	45 117
Koko maa	Keskimäärin	10 032	9 542	7 984	1 479	1 379	2 670	1 708	703	1 893	1 808	823	2 560	42 581
	Painotettu keskiarvo	6 319	11 073	7 782	1 464	1 386	2 538	1 841	749	1 733	1 845	1 051	2 650	40 431

Taul. 15. Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen palkkaväen työtä t/tila
 Brukarfamiljens och de tidsavlönade arbetarnas arbete, timmar/gård
 Working hours per farm.

Alue ja suuruusluokka	Työtunteja						Työtunneista						
	Yhteensä ¹⁾			Niistä palkkaväen			metsätöitä			uudistustöitä			
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	
Etelä-Suomi	I	2 417	2 891	317	101	102	7	291	9	16	120	1	4
	II	3 477	3 450	356	384	349	42	386	4	24	159	3	11
	III	5 141	4 727	366	2 294	1 980	185	602	6	16	243	1	11
	IV	8 578	6 744	329	6 757	4 897	189	1 088	10	23	334	—	7
Keskimäärin	4 015	3 871	347	1 256	1 021	78	470	6	20	182	2	9	
Sisä-Suomi	I	2 584	2 958	472	165	89	45	400	3	68	173	2	18
	II	3 889	3 794	440	699	510	61	510	2	31	171	1	6
	III	5 823	5 853	361	3 493	3 228	125	454	5	15	244	1	5
	Keskimäärin	3 585	3 665	444	737	581	60	466	3	43	178	1	11
Etelä-Pohjanmaa	I	2 433	2 722	266	68	27	6	242	2	36	169	3	13
	II	3 456	3 324	386	208	155	2	349	1	12	179	6	5
	III	5 180	3 810	390	1 087	548	57	750	—	6	106	1	4
	Keskimäärin	3 354	3 217	356	251	158	8	359	1	18	169	5	6
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	2 251	2 688	197	66	14	12	208	2	5	211	—	17
	II	3 376	3 569	579	267	244	109	391	1	40	202	1	21
	III	4 720	4 733	741	417	99	60	302	—	29	207	—	7
	Keskimäärin	3 081	3 345	460	208	156	73	322	1	28	206	1	19
Koillis-Suomi	I	2 495	2 924	414	97	98	41	414	4	64	267	3	15
	II	3 309	3 558	596	334	121	16	434	2	64	221	—	32
	III	5 695	5 262	582	1 721	795	6	690	—	5	387	4	29
	Keskimäärin	2 998	3 309	503	273	138	28	434	3	62	251	2	22
Koko maa													
	Keskimäärin	3 643	3 648	402	826	651	60	444	4	32	191	2	12

¹⁾ Lukuihin eivät sisälly viljelijäperheen tekemät sivuansio- ja yksityistalouden työt.

Taul. 16. Maatalouden juoksevat työt
 Jordbrukets löpande arbeten
 Agricultural work per hectare

Alue ja suuruusluokka	Viilijäperheen työ t/ha			Palkkaväen työ t/ha			Yhteensä muunn.t hehtaaria kohden	Urakka- palkat mk/ha	
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset			
Etelä-Suomi	I	253	211	33	9	11	1	456	1 681
	II	168	113	16	18	19	2	300	1 546
	III	70	34	4	52	46	3	189	1 633
	IV	24	8	2	83	58	2	162	1 734
	Keskimäärin	106	67	10	45	37	2	240	1 632
Painotettu keskiarvo	159	115	17	29	26	2	309	1 620	
Sisä-Suomi	I	247	227	39	15	10	4	472	1 306
	II	175	128	20	36	28	3	346	1 328
	III	63	38	6	89	73	3	245	1 202
	Keskimäärin	167	129	21	42	33	3	351	1 299
	Painotettu keskiarvo	210	180	30	27	20	3	414	1 307
Etelä-Pohjanmaa	I	245	204	23	5	3	1	427	859
	II	170	110	19	10	7	(0.1)	284	713
	III	109	52	10	27	16	2	197	821
	Keskimäärin	169	112	18	13	8	1	286	751
	Painotettu keskiarvo	192	139	20	10	7	1	329	777
Pohjois-Pohjanmaa	I	227	175	18	4	1	1	382	671
	II	166	123	24	10	14	5	300	587
	III	127	90	21	11	3	2	224	914
	Keskimäärin	172	128	22	9	10	4	305	650
	Painotettu keskiarvo	187	141	21	8	8	3	326	659
Koillis-Suomi	I	248	229	36	10	10	4	469	1 208
	II	179	159	31	21	7	1	349	930
	III	105	88	13	39	24	(0.2)	241	1 973
	Keskimäärin	193	173	31	20	10	2	375	1 150
	Painotettu keskiarvo	229	209	34	13	10	3	436	1 183
Koko maa	Keskimäärin	135	96	15	38	30	2	282	1 395
	Painotettu keskiarvo	185	145	22	22	19	2	350	1 295

Taul. 17. Hevostyö
Hästarbete
Working hours of horses

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila	Sivuan- sio- ym. työt t/tila	Hevostyötä t/tila		Tunteja työ- hevosta kohden vuodessa	
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Sitä vuok- rattua		
Etelä-Suomi	I	46	345	3	80	66	494	8	623
	II	27	418	5	106	39	568	5	600
	III	15	528	6	176	31	741	6	613
	IV	13	861	14	405	29	1 309	3	751
	Keskimäärin Painotettu keskiarvo	21 29	462	5	140	42	649	6	628
Sisä-Suomi	I	60	454	11	120	112	697	13	836
	II	35	526	11	154	60	751	10	762
	III	25	824	6	227	39	1 096	9	820
	Keskimäärin	38	524	11	148	76	759	11	791
	Painotettu keskiarvo	49							
Etelä-Pohjanmaa	I	51	408	5	64	68	545	21	740
	II	25	407	3	114	9	533	10	536
	III	16	508	4	204	3	719	5	689
	Keskimäärin	27	416	4	109	23	552	12	591
	Painotettu keskiarvo	34							
Pohjois-Pohjanmaa	I	36	281	11	66	4	362	31	598
	II	22	351	3	95	31	480	5	566
	III	15	447	—	56	—	503	1	558
	Keskimäärin	24	334	6	83	19	442	14	573
	Painotettu keskiarvo	27							
Koillis-Suomi	I	41	291	5	92	71	459	18	675
	II	27	354	10	130	73	567	14	699
	III	19	619	(0.4)	222	—	841	—	736
	Keskimäärin	31	334	7	114	69	524	16	690
	Painotettu keskiarvo	37							
Koko maa	Keskimäärin	26	449	7	132	51	639	9	672
	Painotettu keskiarvo	35							

Taul. 18. Traktorityö
Traktorarbete
Working hours of tractors

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila	Sivu-ansio-ym. työt t/tila	Traktorityötä t/tila		Tunteja traktoria kohden vuodessa	
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Siitä vuok-rattua		
Etelä-Suomi	I	18	137	5	8	30	180	19	314
	II	21	325	12	19	50	406	15	471
	III	20	701	25	33	30	789	6	594
	IV	18	1 168	50	68	32	1 318	11	690
	Keskimäärin	19	434	16	23	40	513	14	527
Painotettu keskiarvo	20								
Sisä-Suomi	I	12	90	7	7	44	148	25	427
	II	19	292	12	20	32	406	18	529
	III	19	641	34	17	16	708	14	608
	Keskimäärin	18	249	12	15	63	339	20	524
	Painotettu keskiarvo	15							
Etelä-Pohjanmaa	I	12	94	4	2	12	112	23	356
	II	16	266	3	10	39	318	19	406
	III	20	635	12	19	77	743	14	608
	Keskimäärin	16	256	4	9	36	305	20	436
	Painotettu keskiarvo	15							
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	13	102	8	10	43	163	26	416
	II	19	294	6	12	62	374	17	523
	III	21	656	20	28	40	744	11	564
	Keskimäärin	18	252	7	13	54	326	20	509
	Painotettu keskiarvo	17							
Koillis-Suomi	I	14	96	13	18	40	167	19	441
	II	18	241	19	16	66	342	23	461
	III	22	697	15	81	106	899	4	597
	Keskimäärin	17	187	16	20	54	277	20	472
	Painotettu keskiarvo	15							
Koko maa	Keskimäärin	19	323	13	19	49	404	17	514
	Painotettu keskiarvo	17							

Taul. 19. Maatalouden liiketulokset:

Jordbrukets driftsresultat

Economic results of agriculture

Alue ja suuruusluokat	Tilaluku	Kokonais- tuotto mk/ha ¹⁾	Liike- kustannus mk/ha ²⁾	Verotettava puhdas tuotto mk/ha ³⁾	Maatalous ylijäämä mk/ha ⁴⁾	Kannattavuus- kerroin ⁵⁾ *)
Etelä-Suomi I	129	131 465	123 176	8 289	70 515	0.83
II	264	106 601	91 388	15 213	54 508	0.95
III	127	93 376	74 869	18 507	35 696	1.09
IV	45	94 490	73 565	20 925	29 347	1.26
Keskimäärin	565	100 957	83 755	17 202	43 096	1.01
Painotettu keskiarvo		109 910	95 467	14 443	52 916	0.93
Sisä-Suomi I	122	110 428	116 426	-5 998	56 816	0.68
II	195	95 073	95 707	-634	40 653	0.69
III	28	94 935	86 349	8 586	24 325	0.74
Keskimäärin	345	97 994	97 867	127	40 585	0.69
Painotettu keskiarvo		104 132	107 317	-3 185	49 107	0.68
Etelä-Pohjanmaa I	28	105 175	105 906	-731	58 851	0.77
II	74	86 922	83 160	3 762	43 265	0.79
III	10	69 940	60 003	9 937	34 320	0.91
Keskimäärin	112	86 187	81 881	4 306	43 649	0.80
Painotettu keskiarvo		92 118	89 450	2 668	48 217	0.79
Pohjois-Pohjanmaa I	31	96 064	96 433	-369	52 726	0.77
II	54	81 586	80 928	658	40 195	0.78
III	6	71 456	67 882	3 574	34 347	0.81
Keskimäärin	91	82 912	82 033	879	41 761	0.78
Painotettu keskiarvo		86 466	85 907	559	44 747	0.77
Koillis-Suomi I	84	112 180	123 382	-11 202	51 137	0.61
II	75	87 861	89 458	-1 597	43 582	0.71
III	7	68 244	69 117	-873	25 510	0.67
Keskimäärin	166	93 392	98 044	-4 652	43 814	0.66
Painotettu keskiarvo		105 559	114 427	-8 868	48 601	0.62
Koko maa						
Keskimäärin	1 279	97 504	87 729	9 775	42 577	0.86
Painotettu keskiarvo		103 343	89 140	5 203	50 188	0.79

*) Tuloksia laskettaessa veroja ei ole luettu kustannuksiin.

*) Skatterna ingår inte i kostnaderna.

1) Bruttointäkt. 2) Driftskostnader. 3) Beskattningsbar förräntning. 4) Skuldfri inkomst. 5) Lönsamhetskvot.

1) Total return. 2) Production cost except interest claim for total capital. 3) Taxable net return.

4) Net return to total capital plus imputed wage of operator and family. 5) Coefficient of profitability.

Taul. 20. Hevostyökustannus erällä tiloilla tilivuonna 1961/62

Beräkning av hästarbetskostnaderna

The costs of horses on some book-keeping farms in the financial year 1961/62

	Keski- määrin	Työntuotantoryhmät					Tilat, joilla tun- tikustannus on	
		1	2	3	4	5	alin	korkein
<i>Tilojen lukumäärä</i>	76	19	26	8	12	11	1	1
Muunn. ha tilaa kohden	21.60	18.87	21.16	26.58	13.78	32.24	12.57	26.36
Työhevoseja keskim. tilaa kohden	1.24	1.24	1.17	1.25	1.21	1.43	1.00	1.00
» 100 muunn. ha:a kohden	5.73	6.55	5.51	4.70	8.77	4.43	7.96	3.79
» % muunn. hevosten määrästä ..	93.8	90.6	96.0	89.3	96.7	95.2	100.0	100.0
<i>Tuotto:</i>								
Eläinpääoman lisäys ja myynti	7	2 361	—	4 400	166	—	—	—
Muut tulot	—	—	—	—	—	—	—	—
Lannan arvo	2 681	2 783	2 573	2 850	2 690	2 621	2 500	—
Tuotto yhteensä	2 688	5 144	2 573	7 250	2 856	2 621	2 500	2 500
<i>Kustannus:</i>								
Eläinpääoman vähennys ja osto	—	—	922	—	—	4 668	—	5 000
Ken gitys-, lääkintä- ym. menot	2 290	1 656	1 957	2 366	2 252	3 870	3 364	500
Työkustannus	22 040	21 463	20 731	20 542	20 517	27 793	20 700	24 660
Kalustokustannus	6 993	4 104	5 828	5 453	7 024	14 518	9 237	5 668
Rakennuskustannus	10 317	10 253	9 274	10 436	10 419	12 253	4 800	11 750
Kuivikkeet	567	537	507	628	559	696	500	500
Eläinpääoman korko	2 895	2 705	3 107	2 648	2 649	3 154	1 500	3 375
Peruskustannus	45 102	40 718	42 326	42 073	43 420	66 952	40 101	51 453
Rehukustannus	49 203	48 339	47 003	50 083	50 182	53 279	60 500	45 930
väkirehut	9 883	9 370	7 794	11 282	11 105	12 662	16 100	12 650
muut rehut	39 320	38 969	39 209	38 801	39 077	40 617	44 400	33 280
Kustannus yhteensä	94 305	89 057	89 329	92 156	93 602	120 231	100 601	97 383
Tuotto »	2 688	5 144	2 573	7 250	2 856	2 621	2 500	2 500
<i>Hevostyökustannus</i>	<i>91 617</i>	<i>83 913</i>	<i>86 756</i>	<i>84 906</i>	<i>90 746</i>	<i>117 610</i>	<i>98 101</i>	<i>94 883</i>
Peruskustannuksen osuus kaikista kustan- nuksista %	47.8	45.7	47.4	45.7	46.4	55.7	39.9	52.8
Työtunteja työhevosta kohden	663	303	498	672	932	1 268	1 541	178
<i>Hevostyötunnin kustannus</i>	<i>138:17</i>	<i>277:27</i>	<i>174:20</i>	<i>126:42</i>	<i>97:40</i>	<i>92:78</i>	<i>63:66</i>	<i>533:05</i>
Peruskustannus hevostyötuntia kohden mk	68:02	134:54	84:99	62:65	46:60	52:82	26:02	289:06
» muunn. hevosta » »	42 311	36 874	40 650	37 566	41 972	63 705	40 101	51 453
Rehun kulutus » » ry	2 321	2 235	2 267	2 244	2 362	2 577	2 950	2 201
» » hevostyötuntia » »	3.73	8.15	4.74	3.74	2.62	2.14	1.91	12.37
Koko rehun keskihinta mk/ry	19:88	19:59	19:91	19:93	20:54	19:67	20:51	20:87
Rehukustannus muunn. hevosta kohden mk	46 159	43 775	45 141	44 717	48 509	50 696	60 500	45 930
» ruokintapäivää » »	126:46	119:94	123:67	122:51	132:90	138:88	165:75	125:84
» hevostyötuntia » »	74:21	159:73	94:38	74:57	53:86	42:03	39:26	258:03
Maatal. juoks. hevostyötä t/muunn. ha	24.6	11.3	19.2	19.7	54.0	35.7	39.0	2.8
» hevostyön kustannus mk/ha .	3 402	3 234	3 399	2 519	5 070	3 325	2 482	1 476
Muiden hevostöiden kustannus mk/ha	1 846	2 265	1 381	1 474	2 889	1 882	5 322	2 124
Hoitotyötä muunn. hevosta kohden mt	147.7	140.8	145.6	131.1	146.4	175.5	150.0	180.0
Hevostyötunteja ruokintapäivää kohden	1.70	0.75	1.31	1.64	2.47	3.30	4.22	0.49
<i>Tietoja laskelmatilojen traktoreista:</i>								
Traktoritilojen lukumäärä	62	19	23	8	6	6	—	1
Traktoreita tilaa kohden	1.11	1.00	1.25	1.00	0.89	1.33	—	1
Muunnettuja hehtaareja traktoria kohden ..	23.79	18.87	19.19	26.58	31.02	44.33	—	26.36
Traktorityötä yht. tuntia traktoria kohden	495.2	445.4	426.7	453.3	642.2	803.0	—	565.0
Maataloudenjuoksevaa traktorityötä t/ha ..	17.5	20.1	19.7	15.9	9.6	16.0	—	21.1
» » » t/tr ..	416.0	379.6	377.9	422.3	298.7	711.1	—	566.0

Taul. 21. Markkinattomien rehujen jalostusarvoa koskeva laskelma
 Beräkning av grundfodrets förädlingsvärde för nötkreaturen
 The productivity value of marketless feedingstuffs

	Tilivuosi 1961/62 (124 tilaa)		Tilivuosi 1960/61 (115 tilaa)	
Muunnettuja hehtaareja tilaa kohden	20.13		18.12	
Lypsylehmiä tilaa kohden	7.61		7.26	
Nautakarjaa » » ny	9.63		8.97	
» 100 muunn. ha:a kohden ny	47.81		49.50	
Lehmäluvun suhde nautayksikkömäärään	0.791		0.809	
Maitoa lehmää kohden kg	3 727		3 648	
» nautayksikköä kohden kg	2 947		2 953	
» koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden kg	94.6		98.7	
» muunnettua hehtaaria kohden kg	1 409		1 462	
Maitokilon bruttohinta mk	34:25		34:12	
Maitotal.tuotteiden myynti % niiden koko luovutuksesta	89.5		89.6	
Markkinakelpoisen rehun hinta mk/ry	33:01		35:71	
» » » mk/ny	33 227		31 983	
Kivennäisaineiden kustannus mk/ny	1 295		1 235	
<i>Tuotto:</i>				
Nautakarjaomaisuuden lisäys ja myynti (nettoluku)	mk/ny 16 207	% 13.0	mk/ny 15 537	% 12.6
Maidontuotto: myynti	90 281	72.7	90 276	73.2
luontoisluovutus	10 638	8.6	10 476	8.5
Lannan arvo	6 227	5.0	5 933	4.8
Muu tuotto	855	0.7	1 123	0.9
Tuotto yhteensä	124 208	100.0	123 395	100.0
<i>Kustannus:</i>				
Nautakarjaomaisuuden vähennys ja osto	—	—	—	—
Rahamenot	3 023	2.4	3 129	2.5
Työkustannus	29 148	23.5	26 333	21.4
Kalustokustannus	1 260	1.0	1 334	1.1
Rakennuskustannus	6 046	4.9	5 429	4.4
Polttopuut, valo ja voima	1 271	1.0	1 211	1.0
Kuivikkeet	645	0.5	657	0.5
Osuus yleiskustannuksista	4 252	3.4	3 620	2.9
Eläinpääoman korko	2 661	2.2	2 402	2.0
Peruskustannus	48 306	38.9	44 165	35.8
Ostorehut, kivennäisaineet ja vitamiinivalmisteet	7 945	6.4	8 417	6.8
Kotoiset väkirehut ja maitotaloustuotteet	26 577	21.4	24 801	20.1
Markkinattomien rehujen jalostusarvo	41 380	33.3	46 012	37.3
Kustannus yhteensä	124 208	100.0	123 395	100.0
<i>Ruokinta muunnettua eläintä kohden:</i>				
öljyväkirehuja	ry/ny 36	% 1.1	ry/ny 58	% 1.9
muita ostoväkirehuja	88	2.8	78	2.6
kotoisia väkirehuja	735	23.6	616	20.6
heinä	1 016	32.7	937	31.3
olkia	29	1.0	59	2.0
väkeviä tuorerehuja	122	3.9	165	5.5
täyttäviä »	237	7.6	211	7.1
maitoa ja kuorittua maitoa	85	2.7	75	2.5
laidunta	766	24.6	792	26.5
Yhteensä	3 114	100.0	2 991	100.0
Markkinakelpoista rehua	1 007	32.3	895	29.9
Markkinattomia rehuja	2 107	67.7	2 096	70.1
<i>Markkinattomien rehujen jalostusarvo mk/ry</i>	19:64		21:95	
Tuotto muunnettua hehtaaria kohden mk	59 390		61 032	
» rehuyksikköä » »	39:89		41:25	
Peruskustannus lypsylehmiä » »	61 100		54 567	
» maitokiloa » »	16:39		14:96	
Nautakarja- ja maitotalouden ihmistyötä mt/ny	201.6		200.1	

Taul. 22: Nautakarjatalouden tuloksien vaihtelu tuotosluokittain tilivuonna 1961/62
Variationen i mjölkboskapsskötselns resultat i olika avkastningsgrupper
räkenskapsåret 1961/62

	Tuotosluokka				
	1. 2 344— 2 900 kg	2. 2 901— 3 300 kg	3. 3 301— 3 700 kg	4. 3 701— 4 100 kg	5. 4 101— 4 957 kg
<i>Tilojen lukumäärä</i>	17	20	35	20	32
Tiloista on Etelä-Suomen alueelta	7	8	23	12	26
Muunnettuja hehtaareja tilaa kohden	13.97	18.04	17.82	19.33	27.75
Lypsylehmiä keskimäärin » »	6.00	7.76	6.99	7.34	9.23
Nautakarjaa » » » ny	7.42	9.52	8.38	9.47	12.33
» » » ny/100 ha	53.13	52.75	47.01	48.98	44.45
Lehmäluvun suhde nautayksikkömäärään ..	0.808	0.815	0.834	0.775	0.748
<i>Ruokinta ry/ny:</i>					
väkirehua	674	674	786	893	1 044
korsirehua	1 073	1 031	1 142	1 109	941
tuorerehua ja maitotaloustuotteita	282	352	399	451	570
laidunta	726	769	765	771	775
Yhteensä	2 755	2 826	3 092	3 224	3 330
<i>Rehuyksiköistä:</i>					
markkinakelpoista rehua	783	795	919	1 044	1 226
markkinattomia rehuja	1 972	2 031	2 173	2 180	2 104
Laitumen osuus rehuyksiköistä %	26.4	27.2	24.7	23.9	23.3
Markkinakelpoisen rehun hinta mk/ry	32:45	35:25	33:11	32:92	32:41
<i>Maitotuotos kg:</i>					
lehmää kohden	2 662	3 108	3 552	3 913	4 473
nautayksikköä kohden	2 151	2 532	2 963	3 034	3 347
koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden ..	78.1	89.6	95.8	94.1	100.5
muunnettua hehtaaria kohden	1 143	1 336	1 393	1 486	1 488
Maitokilon bruttohinta mk	33:91	34:19	34:51	34:97	33:85
<i>Tuotto:</i>					
nautayksikköä kohden mk	94 893	108 608	123 959	130 300	138 369
muunn. hehtaaria » »	50 417	57 294	58 267	63 817	61 503
rehuyksikköä » »	34:44	38:43	40:09	40:41	41:55
<i>Peruskustannus:</i>					
nautayksikköä kohden mk	47 992	46 819	49 275	47 940	48 579
lehmää » »	59 378	57 463	59 061	61 839	64 928
maitokiloa » »	22:31	18:49	16:63	15:80	14:51
koko kustannuksesta %	50.6	43.1	39.8	36.8	35.1
<i>Työkustannus:</i>					
nautayksikköä kohden mk	28 312	29 383	30 301	29 112	28 463
maitokiloa » »	13:16	11:60	10:23	9:60	8:50
Nautakarja- ja maitotalouden ihmistyötä muunn. tuntia nautayksikköä kohden	205.2	213.0	214.4	201.6	186.1
<i>Markkinakelpoisen rehun kustannus mk/ny ..</i>	25 412	28 030	30 432	34 375	39 757
<i>Kivennäisaineiden ja vitam.valmisteiden kus- tannus mk/ny .....</i>	698	937	1 215	1 271	1 730
<i>Markkinattomien rehujen jalostusarvo:</i>					
nautayksikköä kohden mk	20 792	32 813	43 037	46 715	48 302
rehuyksikköä » »	10:54	16:16	19:31	21:43	22:96
Tiloja, joilla on lypsykone	10	12	24	12	22
Lypsykoneiden nykyarvo tilaa kohden mk ..	60 370	50 042	48 133	50 750	51 345

Taul. 23. Puutavaran käyttö k-m³/tila
Virkesanvändningen i fm³/gård
Use of wood m³ per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalouteen			Ruoka- talouteen	Yksityis- talouteen	Eläkkeisiin	Yhteensä	
	poltto- puita	muuta	yhteensä					
Etelä-Suomi	I	7.6	3.6	11.2	6.5	6.5	0.6	24.8
	II	11.2	4.8	16.0	7.4	9.3	1.3	34.0
	III	23.1	8.1	31.2	8.9	16.1	1.8	58.0
	IV	50.7	11.3	62.0	9.0	20.7	1.6	93.3
	Keskimäärin	16.2	5.8	22.0	7.6	11.1	1.3	42.0
Sisä-Suomi	I	9.1	4.2	13.3	7.6	8.2	0.3	29.4
	II	14.3	5.2	19.5	8.9	12.9	0.2	41.5
	III	29.2	9.0	38.2	11.2	20.1	1.0	70.5
	Keskimäärin	13.6	5.3	18.9	8.6	11.8	0.3	39.6
Etelä-Pohjanmaa	I	8.0	3.7	11.7	6.6	5.2	1.8	25.3
	II	9.8	4.0	13.8	8.2	9.2	0.8	32.0
	III	13.8	4.2	18.0	10.5	13.1	4.7	46.3
	Keskimäärin	9.7	3.9	13.6	8.0	8.6	1.4	31.6
Pohjois-Pohjanmaa	I	7.2	5.2	12.4	7.7	7.2	—	27.3
	II	11.0	8.5	19.5	8.8	8.6	—	36.9
	III	15.2	3.0	18.2	9.2	10.0	—	37.4
	Keskimäärin	10.0	7.1	17.1	8.4	8.2	—	33.7
Koillis-Suomi	I	8.3	5.4	13.7	7.5	8.3	0.2	29.7
	II	10.0	5.0	15.0	7.9	9.0	0.1	32.0
	III	19.9	18.0	37.9	9.7	11.3	—	58.9
	Keskimäärin	9.5	5.7	15.2	7.8	8.8	0.1	31.9
Koko maa								
	Keskimäärin	13.6	5.5	19.1	8.0	10.6	0.8	38.5

Taul. 24. Ruokailukustannus ja ruokailupäivien luku
Kosthällskostnaden och antalet kostdagar
Food costs and boarding days

Alue ja suuruusluokka	Ruokailukustannus ruokailupäivää kohden				Muunnettujen ruokailupäivien luku tilaa kohden vuodessa				
	maatilan tuotteet mk	raha- menot mk	työ- kustannus mk	yhteensä mk	viljelijä- perhe	palkka- väki	muut	yhteensä	
Etelä-Suomi	I	82:—	130:19	88:80	300:99	1 391	27	85	1 503
	II	87:88	132:78	88:52	309:18	1 434	91	126	1 651
	III	81:92	149:39	96:64	327:95	1 447	422	130	1 999
	IV	71:90	175:65	101:96	349:51	1 315	652	176	2 143
	Keskimäärin	83:60	140:79	92:—	316:39	1 417	196	122	1 735
Sisä-Suomi	I	92:27	121:43	84:41	298:11	1 411	36	77	1 524
	II	93:37	119:24	79:47	292:08	1 623	153	123	1 899
	III	82:88	138:50	87:95	309:33	1 374	753	187	2 314
	Keskimäärin	91:95	121:91	81:83	295:69	1 527	161	112	1 800
Etelä-Pohjanmaa	I	89:86	115:18	80:55	285:59	1 343	14	68	1 425
	II	90:96	126:10	89:15	306:21	1 597	48	64	1 709
	III	100:95	133:74	87:10	321:79	1 646	239	110	1 995
	Keskimäärin	91:79	124:58	87:09	303:46	1 537	57	69	1 663
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	77:47	110:54	86:49	274:50	1 551	12	34	1 597
	II	82:59	118:93	83:65	285:17	1 697	77	51	1 825
	III	91:99	126:40	100:23	318:62	1 845	74	70	1 989
	Keskimäärin	81:70	116:89	85:77	284:36	1 656	55	47	1 758
Koillis-Suomi	I	90:58	138:30	78:22	307:10	1 589	31	84	1 704
	II	96:69	126:92	78:92	302:53	1 787	60	75	1 922
	III	108:01	119:52	65:51	293:04	2 309	342	158	2 809
	Keskimäärin	94:57	131:76	77:73	304:06	1 709	57	83	1 849
Koko maa									
	Keskimäärin	87:94	131:32	86:41	305:67	1 513	146	104	1 763

Taul. 25. Tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden käyttö vuosi-
ruokailijaa kohden kiloa

Användningen av de viktigaste på den egna gården framställda produkterna
i kg per person och år

Farm products consumed per grown up boarder annually

Alue ja suuruusluokka	Maito	Sianliha	Muu liha	Kanan- munat	Vehnä	Ruis	Ohra	Peruna	
Etelä-Suomi	I	399.4	7.0	1.1	7.6	79.9	17.2	26.7	176.5
	II	412.5	8.4	2.4	9.7	90.0	24.7	17.7	180.1
	III	367.9	7.1	3.5	10.3	76.7	18.2	14.6	168.6
	IV	316.6	5.1	4.9	9.1	57.3	10.4	10.6	149.4
	Keskimäärin	388.9	7.5	2.7	9.4	81.3	20.1	18.0	173.4
Sisä-Suomi	I	459.4	9.5	5.1	5.8	50.2	46.2	35.4	186.2
	II	455.2	9.3	6.1	7.3	60.4	51.9	31.4	181.2
	III	343.6	6.3	7.2	8.8	55.9	52.8	27.0	173.2
	Keskimäärin	444.8	9.1	5.9	7.0	56.9	50.3	32.2	181.8
Etelä-Pohjanmaa	I	559.5	6.8	1.5	3.6	26.0	43.3	39.2	191.9
	II	621.3	2.3	1.6	4.9	37.8	31.0	27.1	186.0
	III	665.9	5.1	3.0	4.0	43.2	40.3	28.1	169.1
	Keskimäärin	612.8	3.6	1.7	4.6	35.9	34.6	29.8	185.4
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	467.8	5.4	4.2	1.9	10.0	24.7	58.0	175.8
	II	469.2	4.2	5.4	3.0	19.4	40.5	67.8	182.8
	III	458.6	6.0	7.0	6.6	30.2	67.1	62.7	218.1
	Keskimäärin	468.0	4.7	5.1	2.9	17.3	37.6	64.4	183.3
Koillis-Suomi	I	590.7	6.7	11.9	1.7	4.2	17.4	37.6	169.0
	II	606.9	6.9	13.0	2.2	8.9	18.0	55.5	180.4
	III	568.5	10.7	16.8	4.6	27.6	46.9	67.2	209.0
	Keskimäärin	596.9	7.0	12.7	2.1	7.9	19.6	47.9	177.0
Koko maa									
	Keskimäärin	456.7	7.3	5.0	6.9	56.3	30.8	30.3	177.9

Summary

In this annually published report are presented economic characteristics of the bookkeeping farms which participate in the profitability investigation of agriculture. The collection of the basic data is carried out by agricultural advisory societies in whose offices the major part of accounting is also done. The State annually grants funds for this activity which was begun in 1912.

Beginning with the fiscal year 1960/61 the investigations of the profitability of agriculture have been carried out by the Agricultural Economics Research Institute and the reports have been included among its publications. Corresponding reports on years prior to the fiscal year 1960/61 have appeared in the Information Series of the Bureau of Agriculture.

In this research activity it has not been possible to select the participating farms in such a manner as to represent the average returns of all farms of the country. Since bookkeeping is a voluntary activity on farms, only those can be included which are willing to participate. The interest in bookkeeping for research purposes is generally greater among the more progressive farmers and on the larger sized units. Therefore the economic results on participating farms are better than the average for all farms in the country. This has been clearly indicated, for example, by average hectare yields on the bookkeeping farms which are generally higher than national averages.

On the basis of natural differences in different parts of the country five separate regions have been defined for the purpose of analyzing the data.

1. South Finland
2. Central Finland
3. South Ostrobothnia
4. North Ostrobothnia
5. Northeast Finland

In addition the farms have been grouped on the basis of arable land area into the following size classes:

I	—10.0 hectares	
II	10.0—25.0	»
III	25.0—50.0	»
IV	50.0—	»

The processing of the data has been performed by the Agricultural Economics Research Institute. In the handling of the data the averages for gross return, production expenses, net return and other items have been calculated on the basis of geographic location and size groupings. Because the arithmetic average size of bookkeeping farms in different regions is greater than that of all farms, mean values for the different regions and for the whole country have been presented as weighted means. The weights used have been obtained from the Agricultural Census 1959, which shows the division of the arable land between different regions and size classes for all farms greater than 2 hectares in area.

In the first chapter the general agricultural conditions are considered for the fiscal year 1960/61. Weather conditions are presented in terms of temperature and rainfall. The yields obtained during the fiscal year indicate the total production of the principle crops for the whole country. They have also been calculated on a per hectare basis so that crop yields obtained on the bookkeeping farms can be compared with those obtained on all farms in the country. The presentation of average prices of the principal agricultural products sold and supplies purchased as well as that of the average wage rates indicates the relative position of agriculture.

Presented in Chapter II are the number of bookkeeping farms, the average number of hectares in each land use category and the percentage of total arable land per farms used for the various crops, as well as the average per hectare crop yields and the average milk production per cow per year, all grouped according to geographic area and size of farm.

The assets and liabilities of the farmers on the bookkeeping farms are presented in Tables 4—8. These are based on estimates made at the beginning of the bookkeeping period which begins on July 1 and ends on June 30 of the following year. Private dwellings are also included in the agricultural assets.

In the farmers cash receipts and expenses which are shown in Tables 9 and 10. transactions concerning debts and savings are not included.

The gross return of agriculture and its calculation are explained in Chapter V. The gross returns presented in Table 11 include the following return items:

1. The cash receipts and accounts receivable for the accounting year, but not including the cash receipts obtained from liquidating property which was on hand at the beginning of the year.
2. The cash value of deliveries in kind transferred from agriculture to forestry, food and private households, pensions, supplementary enterprises and wages for labor.
3. The additions to total property transferred from agriculture, such as the cash value of payments in kind for new buildings, increased cropping, drainage and new machinery.
4. Increases in stocks, garden plants and domestic animals derived from agricultural production.

Production expenses of agriculture and their structure are examined in Chapter VI. Production expenses include the following cost items:

1. The money spent during the accounting year for the ordinary monetary operating expenses. However, expenses for additions to property (eg. new buildings), are not included in production expenses.
2. The value of products in kind which agriculture has received from supplementary non-agricultural enterprises.
3. Depreciation.
4. In addition to the regular wages paid for hired farm labor, the labor of the farmers and farm families has been included, calculated on the basis of the general wage level for agricultural labor.

Taxes and interest on debts are not included in the production expenses of agriculture.

Tables 15—18 present the number of hours of manual, horse and tractor labor which have been based on daily work records from the bookkeeping farms. On the basis of this data the division of labor input between different farm enterprise has been calculated.

The economic results of farming are presented in Table 19.

The net return is the difference between gross return and the production expenses of agriculture. Since the production expenses do not include taxes or interest on debts, the concept of net return is the taxable net return of debt free agriculture.

The net farm income has been calculated by deducting from gross return all production expenses except the value of farmers' and farm families' labor.

The coefficient of profitability is the quotient obtained by dividing net farm income by the sum of the interest on investment and the value of farmers' and farm families' labor. The rate of interest used in these calculations is 5 %. In these calculations agriculture has been treated as a whole.

In addition, some specific calculations have been made concerning animal husbandry (Tables 20—22). The number of farms covered by this data is rather small, however. Further special information concerning use of wood on the farms is presented in Table 23, and Tables 24, and 25 present food consumption costs and the quantities of the most important farm products produced and consumed on the farms.

